

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2251
2,90€ | 13 NOVEMBRE 2022

Amb veu pròpia

Agustí Codinach

EDITORIAL i EN PRIMER PLA (P 3 i 8-12)

El Papa vol situar
la «teologia des de les
perifèries» al centre
del Sínode i de la reforma
de l'Església

Manuel Garrido ha ofert el seu testimoni per al projecte «Fer teologia des de les perifèries existencials».

NICOLÁS CASTELLANOS

Missioner a Bolívia:

«Cal escoltar el poble, la realitat sagnant,
injusta i cruel que viu i, amb ell, buscar solucions»

P 26-29

ràdio estel

La caravana

amb Joan Trias
Cada dia de 15 h a 18 h

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

Les perifèries prenen la paraula

L'escalada de preus que estem vivim alimenta el risc d'una crisi sistèmica en l'economia mundial. La inflació que afecta Europa ja ha provocat a casa nostra que moltes famílies hagin reduït el pressupost destinat a l'alimentació. La desnutrició no és un problema aïllat al Tercer Món. Segons l'informe FOES-SA de Càritas, el 59% de les llars espanyoles en situació d'exclusió social han retallat la despesa en alimentació perquè no arribaven a final de mes.

Sovint és difícil delimitar o fitar les perifèries. Les úniques fronteres que no creua la pobresa són les de la desigualtat social. Les dades epidemiològiques de l'Agència de Salut Pública de Barcelona ens dibuixaven fa poc més d'un any una ciutat en què el nivell de renda dels barris calcava el de la incidència acumulada del Covid-19. Parlem de pobresa material, però també d'espiritual. És difícil destriar l'una de l'altra. La majoria de vegades són dues cares d'una mateixa moneda.

Davant d'aquests reptes tan actuals, el papa Francesc anima tot el Poble de Déu a sortir a les perifèries existencials d'avui per fer-hi ressonar les paraules de l'Evangeli. En aquest número de *Catalunya Cristiana*, i coincidint amb la Jornada Mundial dels Pobres, les perifèries prenen la paraula a través d'un ampli reportatge signat per la perio-

dista Carme Munté que recull algunes de les conclusions del projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials*, impulsat per la secció d'Immigrants i Refugiats del Dicasteri per al Desenvolupament Humà Integral. Més de cinc-centes persones de quaranta ciutats d'arreu del món hi han participat per respondre a preguntes de gran profunditat que no només feien referència a les necessitats corporals o materials.

Prop d'un centenar de teòlegs i agents de pastoral han escoltat mig miler de persones distribuïdes pels sis continents. Barcelona ha estat una de les ciutats involucrades en aquesta iniciativa que vol integrar les veus dels qui pateixen al Sínode de la Sinodalitat. Fins i tot, el grup pilot de la metodologia d'aquest projecte internacional va prendre forma a la capital catalana, segons explica el seu director, Sergio Massironi.

La fe dels qui viuen als marges de la nostra societat és part essencial del futur de l'Església. És important poder conèixer i compartir les seves angories i alegries, com també reflecteix el testimoni, que publiquem aquesta setmana, del bisbe Nicolás Castellanos, missioner a Bolívia. En efecte, el sentir del poble fidel, el *sensus fidei fidelium*, recorre el Sínode 2021-2024.

Contingut

03

Editorial

05

La setmana

06

Opinió

08

En primer pla

13

Vida eclesial

24

Educació i Família

26

Entrevista

30

Carta dominical

32

Bíblia

34

Litúrgia

36

Espai lectors

38

Cultura

46

Agenda

47

Des del carrer

Francesc prega pels infants que viuen en condicions extremes

PÀGINA 14-15

17

Masculinitat i celibat al servei de la missió

Andrés Eduardo García Infante, autor d'«Echad las redes», d'Editorial Sal Terrae

PÀGINA 38-39

Economia a la llum de l'Evangeli

PÀGINA 18-20

47 Joan Costa, delegat de Pastoral Social i Caritativa de Barcelona

La setmana en tuits

ESTER PALMA
@POBRESDEYAHVE

Missionera granadina a Corea del Sud

Dia de tots els difunts. De raons per resar, no ens en falten. Corea és el lloc on la realitat sempre supera la ficció, notícies de la tragèdia d'Itaewon interrompudes per l'alarma aèria d'un míssil de Corea del Nord que ha caigut a 57 km d'un poble de Corea del Sud

SOR LUCÍA CARAM
@SORLUCIACARAM

Dominica de Manresa

Aquest matí un amic d'Ucraïna de 27 anys em confirma que ha rebut carta per anar a l'exèrcit i a la guerra. Em diu: «Gràcies per la teva compassió. Tinc por. Crec que tot anirà bé. Tenir por és de covards? Perdonar: em cal una resposta»

ANTONI GELONCH
@ANTONI_GELONCH

Historiador

Escolteu els crits esgarrifosos de les dones i de les noies de l'Afganistan. Els talibans els prohibeixen a partir d'ara entrar a la Universitat

de la província de Badakhshan. Cal aturar la barbàrie dels talibans. És un tema de drets humans i de dignitat de les persones. Mogueu el cul!

MONTSERRAT DAMESON
@DAMESONPARERAS

Articulista

Potser a algú li sembla un conyàs però si els avis o els pares demanen companyia per anar al cementiri, un es guarneix i hi va. Ja em fotria tenir fills, marits, germans o pares enterrats i que el dia de Tots Sants no m'hi volgués acompanyar ningú

JOSEP MARIA SOLÉ SABATÉ
@SOLE_SABATE

Historiador

Història de Catalunya per a nens, feta amb Pilarín Bayés, em va fer conèixer el cor d'or que té. En aquests moments de dolor per la mort d'una filla, cal fer-li saber el suport de tots els catalans

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Universitat peculiar

Josep Antoni Rom, nou rector de la Universitat Ramon Llull, va ser el 31 d'octubre protagonista de la nostra programació. En una entrevista al programa *El matí* amb Pol Marsà, Rom va destacar que «tenim una generació pandèmia, que ens ha dut a un canvi d'hàbits en el model de formació i en la relació entre professors i estudiants». En aquesta línia, va dir que «s'ha generat una cultura pandèmica, més enllà de tenir o no el virus». I de la URL, va comentar que «tota la vida de la universitat va canviar radicalment entre un divendres i un dilluns» de l'any 2020.

En un altre moment, el rector de la universitat vinculada a l'Església de Barcelona va explicar que aquesta institució «és peculiar perquè és una federació, model únic de diversitat i de compartir filosofies per buscar una personalitat comuna». Rom va elogiar el model universitari català, que «té una certa coordinació entre les 12 universitats, amb dinàmica pròpia de les públiques i alhora amb un model de riquesa qualitativa». El rector va recordar que «la recerca forma part de la URL des de fa dècades».

Zoom

EDUARD BRUFAU

La ninotaire Pilarín Bayés, fidel col·laboradora del nostre setmanari, ha anunciat a les xarxes socials la mort de la seva filla gran, Maria Sala Bayés. Els missatges de condol no s'han fet esperar. La dibuixant ha compartit una fotografia en què se la veu decorant el taüt amb motius florals: «Pinto la tapa del taüt de la meua filla Maria perquè marxi envoltada de flors.»

L'efemèride de la setmana

14 de novembre del 1924:
 primera emissió radiofònica.
 Neix Ràdio Barcelona

MIRADA AL MÓN

Construir camins de pau

«El crit de la pau» s'ha sentit a la Pregària per la Pau, en l'esperit d'Assís, celebrada enguany a Roma. A través de la pregària per la pau, l'amistat i la trobada, la reflexió i el diàleg, busca construir camins de pau.

Pau, Peace, Paix, Mir... En molts idiomes, els milers d'homes i dones de diferents religions i cultures, reunits al Colosseu, van expressar el seu compromís d'afirmar *l'ius pacis*, el dret a la pau per a tot el món. Poc abans, el papa Francesc havia afirmat: «La invocació per la pau no es pot reprimir: sorgeix del cor de les mares, està escrita a les cares dels refugiats, a les famílies que fugen, als ferits o als moribunds. I aquest crit silenciós puja al Cel. No coneix fórmules màgiques per

sortir dels conflictes, però té el sacrosant dret de demanar la pau en nom dels patiments soferts, i mereix ser escoltat. Demana que tots, començant pels governants, s'ajupin a escoltar amb serietat i respecte. El crit de la pau expressa el dolor i l'horror de la guerra, mare de totes les pobreses.»

En el context bel·licós que vivim, el crit de la pau arriba des d'Ucraïna i de molts altres països colpejats per la guerra. El manifest final, firmat pel papa Francesc i els líders religiosos, afirma: «Prou a la guerra! Aturem tots els conflictes. La guerra és una aventura sense retorn. Desactivem l'amenaça nuclear o, al final, tots hi perdrem!» És una advertència als responsables polítics: «Alliberem el món

JAUME CASTRO

Comunitat de Sant'Egidio

del malson nuclear. Reprenquem immediatament el diàleg sobre la no-prolifерació nuclear i el desmantellament de les armes atòmiques.»

La trobada «va mostrar una forta esperança, feta de confiança en Déu, d'espera en els líders polítics, de confiança en la voluntat de pau dels pobles. Els jueus van resar sota l'arc de Titus, que conserva la imatge del saqueig del temple i la destrucció de Jerusalem. Els cristians a l'amfiteatre del Colosseu, lloc de violència i martiri. El mal no pot vèncer».

Reprenquem immediatament el diàleg sobre la no-prolifерació nuclear

LLUCIÀ POU SABATÉ

Historiador i teòleg

L'aigua és vida. Quan falta, tots ho notem. Els pantans han estat un sistema que ens ha proporcionat aigua però que va semblant insuficient. I això ens porta a aprendre de la història, ja que amb la tradició que tenim de captació d'aigua de pluja i l'augment de tècniques per a la recollida, podem emmagatzemar aigua de pluja, i segons el que es vulgui, tractar-la per a consum humà o que serveixi per a reg i consum d'animals. A més, l'aigua de pluja té moltes qualitats. Per al consum humà, n'hi hauria prou amb 4 a 6 litres per habitant i dia, però el consum total d'aigua supera els cent litres per habitant i dia. Una opció seria separar les aigües de consum i les de sanejament, per a un millor aprofitament. Però mentrestant, podem ja fer el que des de l'època romana està documentat: construir grans

LA SAL DE LA TERRA

Crisi de l'aigua i tornada a les cisternes

dipòsits subterranis recollint l'aigua de pluja per al consum humà o agrícola. Es tracta de tenir una cultura de captació d'aigua de pluja per tenir-ne els mesos que no n'hi ha. A Mèxic i a països d'Europa ja estan aplicant aquesta saviesa.

Fins ara, tenim les conques de rius aprofitats si van a pantans, però necessitem fer el que s'ha fet tota la vida: les cisternes recollien aigua de les teulades, sota el pati de les cases. Podem recollir l'aigua de cada poble fins a omplir el dipòsit adequat a les necessitats de cada lloc. Si un poble té un camp

Es tracta de tenir una cultura de captació d'aigua de pluja per tenir-ne els mesos que no n'hi ha

de futbol, a sota hi pot haver un gran dipòsit que arreplegui (si cal amb sistema de conducció d'altres zones del poble) l'aigua de pluja.

No sé quins interessos econòmics impedeixen prendre l'aigua de pluja com s'ha fet fins al segle XIX. Va ser a principis del segle XX quan les canalitzacions d'aigua van fer que l'aigua de pluja passés a un pla secundari. A Alemanya no hi havia aquesta tradició de recollida d'aigua que tenien les cases a Espanya, fins fa un segle, però centenars de milers d'habitatges ja gaudeixen d'equips de recollida d'aigua. Espanya ara estem a la cua dels països europeus en aquest aprofitament d'aigües pluvials. I cal que hi hagi intel·ligència creativa en lloc de victimisme i queixes inútils degudes a un procés de desertització d'Espanya i augment d'habitants.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

En el cor de Déu

Avui l'Església celebra la VI Jornada Mundial dels Pobres. El lema del missatge d'aquest any és: «Jesucrist es va fer pobre per vosaltres (cf. 2Co 8,9)». Tal com ens diu el papa Francesc, aquesta Jornada pot ser una oportunitat per «ajudar-nos a meditar sobre el nostre estil de vida i sobre tantes pobreses del món present» (n. 1).

Per això, el Papa ens convida a reflexionar sobre un preciós text de l'apòstol sant Pau als cristians de Corint (2Co 8,1-9,15). L'apòstol, en una visita a Jerusalem, es troba amb Pere, Jaume i Joan. Aquests li expliquen que la comunitat cristiana de Jerusalem passa per greus dificultats econòmiques.

Sant Pau, sense pensar-s'ho dues vegades, decideix organitzar una col·lecta a Corint a favor dels seus germans de Jerusalem. Cada diumenge recullen el que han aconseguit estalviar durant la setmana i ho donen de cor als més necessitats de Jerusalem.

Tot i això, a mesura que passa el temps la generositat disminueix. És per això que sant Pau decideix escriure de nou als corintis per animar-los a continuar compartint els seus béns amb els més pobres. L'apòstol els demana que es fixin en l'estil de vida de Jesús. Ell ho va donar tot. Ell va regalar el seu amor immens, la seva riquesa il·limitada, a tots els éssers humans, especialment als més necessitats. Com ens diu l'evan-

gelista Lluc, Déu ha enviat Jesús a ser bona notícia per als pobres, a alliberar els captius i a posar en llibertat els oprimits (cf. Lc 4,18).

Sant Pau ens convida a ser solidaris amb els necessitats. En aquest sentit, hi afegeix una observació important. Compartir els nostres béns amb els germans és un signe d'amor. És per això que ens diu: «Que cadascú doni allò que de cor ha decidit, no de mala gana ni per força, perquè Déu estima el qui dona amb alegria» (2Co 9,7).

Quan acolлим al nostre cor el missatge de l'Evangeli descobrim que el pobre ocupa un lloc especial al cor de Déu. Déu es commou davant de les injustícies i escolta el lament dels més vulnerables. Tant de bo que la meditació atenta de la Paraula de Déu ens animi a posar els pobres al centre de la nostra vida.

Els pobres ens evangelitzen, perquè ens ajuden a afrontar les nostres pors i misèries i a adonar-nos del que realment és essencial a la vida: l'amor veritable i gratuït (cf. n. 8). Sapiguem acostar-nos a ells amb respecte i prudència.

Benvolguts germans i germanes, demanem al Senyor que la celebració d'aquesta Jornada Mundial dels Pobres ens estimuli a crear comunitats on els darrers siguin els primers. Que Santa Maria, mare dels pobres, ens ensenyi a estar al costat dels crucificats del nostre món.

Els pobres estableixen les bases

**La teologia des de les perifèries existencials s'integra
en la reforma de l'Església desitjada pel Papa**

Arrels Fundació va organitzar el 26 d'octubre un acte en record de les 80 persones sense llar que han mort en els darrers dotze mesos.

MANUEL GARRIDO
«És quan entres en un daltabaix quan sents que Déu et crida com un eco i aleshores et deixes endur per l'Esperit»

SERGIO MASSIRONI
«Es tracta de conèixer millor la pobresa que tots portem dins i que directament té a veure amb el misteri de l'encarnació»

El papa Francesc, des de l'inici del seu pontificat, convida a sortir a l'encontre de les perifèries, tal com ell mateix fa en els seus viatges apostòlics a països perifèrics, en situació de pobresa o violència, on el catolicisme és una minoria, l'últim a Bahrain del 3 al 6 de novembre.

Amb el projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials*, impulsat per la Secció de Migrants i Refugiats del Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, el papa Francesc vol que siguin les mateixes perifèries les que prenguin la paraula, estableixin les bases, convidin a una nova forma de fer teologia, participin en el camí sinodal i, per tant, s'integrin en el procés de reforma de l'Església.

«Cal que escoltem les perifèries, els obrim les portes i els permetem participar», afirma el Papa. «El patiment del món s'entén millor al costat dels que pateixen. Quan les persones han patit en carn pròpia injustícia, desigualtat, abús de poder, privacions, xenofòbia, comprenen molt més bé el que viuen els altres i són capaces d'ajudar a obrir, realísticament, camins d'esperança.»

Per això, un dels protagonistes del projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials* és Manuel Garrido Viñas, una persona sense recursos

acollida a la parròquia de Santa Anna – Hospital de Campanya de Barcelona, on els pobres són atesos en les seves necessitats, no només corporals i materials, sinó també espirituals i afectives.

«Mentre treballes, produeixes, t'adones que no tens temps ni necessitat de Déu», exposa Manuel Garrido en el seu testimoni, «és quan entres en un daltabaix quan sents que Déu et crida com un eco i aleshores et deixes endur per l'Esperit, que et guia cap a la comprensió de moltes coses, cap a la comprensió del sentiment que tens intern de Déu, d'aquesta necessitat de Déu».

Manuel Garrido és una de les 508 persones de més de 40 ciutats del món que han participat en aquest projecte responant a preguntes de fons com ara: qui és Jesucrist per a tu?, qui és Déu?, i la Bíblia?, què són el pecat i el mal?, què són l'home i la dona?, què voldries que el papa Francesc t'hagués preguntat? Hi han participat dones, joves, migrants, refugiats, presos, membres de minories ètniques i culturals, malalts i discapacitats, víctimes d'abusos i persones que han abandonat l'Església.

El sacerdot Sergio Massironi, director del projecte i membre del

Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, va exposar a la presentació que així com el cardenal Carlo Maria Martini va crear la Càtedra dels No Creients, ara és el moment de crear la Càtedra dels Pobres: «Es tracta de conèixer millor la pobresa que tots portem dins i que directament té a veure amb el Misteri de Déu, que en encarnar-se ho ha fet sent pobre.»

El projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials* es va presentar el 12 d'octubre a la Universitat Urbaniana de Roma amb la presència dels cardenals Michael Czerny (Dicasteri per al Servei del Desenvolupament Humà Integral) i Luis Antonio Tagle (Congregació per a l'Evangelització dels Pobles); d'Armando Matteo, secretari de la Congregació per a la Doctrina de la Fe, i de la germana Nathalie Becquart, sotssecretària de la Secretaria General del Sínodo dels Bisbes.

Tot just dos dies després, el mateix Sergio Massironi el va presentar a la parròquia de Santa Anna – Hospital de Campaña, perquè Barcelona no és només una de les ciutats que ha participat en el projecte, sinó que va ser aquí on es va forjar el model que més tard s'ha replicat a tot el món adaptant-lo a cada context. Va ser de la mà de Teresa Forcades, benedictina de Sant Benet de Montserrat, teòloga, metgessa i creadora de l'Escola Monàstica Sinclètica.

508 persones de 40 ciutats

Les xifres del projecte són impactants: al llarg d'un any, un total de 89 teòlegs i agents de pastoral han entrevistat 508 persones de 40 ciutats al llarg dels 6 continents (el d'Amèrica dividit en dos). En el cas de Barcelona, l'equip liderat per Teresa Forcades el formaven, entre altres, Maria del Mar Galceran, Viqui Molins o Eduard Sala, tots ells amb àmplia experiència de treball a les perifèries. «El grup pilot de la metodologia d'aquest projecte internacional va prendre forma a Barcelona, el gener passat», va comentar Sergio Massironi.

La tardor del 2021 es van crear sis grups d'entrevistadors, un per a cada continent. A partir de la lec-

tura i aprofundiment de l'*Evangelii gaudium*, *Fratelli tutti* i *Laudato Si*, es tractava en primer lloc d'abordar la recepció i enriquiment que havien tingut aquests tres documents magisterials en cada àrea continental lingüística. A partir d'aquí es van identificar 10 temes sobre el pensament del papa Francesc a partir dels quals s'estructuraven les entrevistes: *Diàleg i encontre*, *Salvadora des dels marges*, *Més enllà del clericalisme*, *Esperança i fe*, *Cristians en l'esfera pública*, *Perspectiva de les dones*, *Acollir el desconegut*, *Revelació i alegria*, *Consciència ecològica* i *Vulnerabilitat i tendresa*.

Es van escollir dues formes fonamentals d'escolta: l'entrevista llarga i semiestructurada, que ofereix la possibilitat que les persones s'expressin lliurement; i grups de debat o *focus grup*. El resultat, com va explicar l'arquebisbe de Lima i coordinador de l'àrea d'Amèrica Llatina, Carlos Castillo, són 400 pàgines de transcripcions, així com filmacions i gravacions de totes les

El projecte «Fer teologia des de les perifèries existencials» es va presentar a la parròquia de Santa Anna – Hospital de Campaña el 14 d'octubre passat.

CARLOS CASTILLO
«No tinguem por de desxifrar els signes dels temps a través del sentiment i el llenguatge de la gent»

MARIA DEL MAR GALCERAN
«Les persones són capaces de llegir el que aparentment és complicat amb molta claredat i lucidesa»

LUIS ANTONIO TAGLE
«Els pobres no són només els primers receptors de la Bona Nova, sinó també els primers portadors»

reunions.

Un material ingent de fins a 20.000 expressions dels pobres que caldrà sintetitzar i presentar el proper mes de febrer, «perquè els pobres entrin per la porta ampla del Sínode». És més: en l'entrevista que el papa Francesc va mantenir amb Mons. Castillo, li va manifestar el seu particular interès que la veu de les perifèries arribi de forma directa al Sínode, sense filtres.

«No tinguem por de desxifrar els signes dels temps a través del sentiment i el llenguatge de la gent», va dir Carlos Castillo durant la presentació del projecte a Barcelona. «L'encontre entre doctrina i pastoral no és opcional, és constitutiu d'una teologia que pretengui ser eclesial», va afegir. «Les preguntes del nostre poble, les angixes, somnis, lluites, preocupacions, posseeixen un valor hermenèutic que no podem ignorar si ens volem prendre seriosament el principi de l'encarnació. El nostre Déu ha escollit aquest camí, s'ha encarnat en aquest món travessat per conflictes i violències, però també per esperances i somnis. No tenim enlloc més on cercar-lo sinó en aquest món concret.»

D'altra banda, Maria del Mar Galceran, coordinadora tècnica del Lloc de la Dona i voluntària del projecte, va destacar «la transparència davant la vida de les persones entrevistades, en el sentit que són capaces de llegir el que aparentment és complicat amb molta claredat i lucidesa». També «la seva relació d'intimitat amb Déu, perquè el fet de sentir-se estimats els salva de la desesperació».

«Hi ha una relació personal amb un Déu que els sosté, que està sempre present de forma incondicional i els accepta sense jutjar-los», s'hi va sumar Eduard Sala, responsable d'Acció Social de Càritas diocesana de Barcelona. «Senten que l'església és un espai de tranquil·litat que els permet una certa seguretat, ser acceptats com són.»

I Viqui Molins, religiosa teresiana i voluntària de l'Hospital de Campanya de Santa Anna, també va destacar el tracte directe amb Déu. «Quan li vaig preguntar a un entrevistat "Què és Déu per a tu?" Em va dir: "El pare que no m'ha maltractat com el meu".»

«Sensus fidei»

El sentiment del poble fidel, el *sensus fidei fidelium*, va recórrer el Concili Vaticà II i ho continua fent en el Sínode de la Sinodalitat en què està immersa l'Església fins a l'octubre del 2024. Tan important és aquest donar protagonisme al *sensus fidei* dels pobres que en la presentació a Roma hi van participar alguns dels principals col·laboradors del papa Francesc i que pertanyen als dicasteris de l'Evangelitització, de la Promoció Humana Integral, dels Bisbes i de la Doctrina de la Fe. En aquest sentit, el seu principal impulsor, Sergio Masironi, va manifestar «l'emoció de sentir que s'integra plenament en el procés de reforma de l'Església desitjat pel papa Francesc».

«La fe dels qui viuen als marges té molt a ensenyar als nostres pensaments i missió», va dir el cardenal Michael Czerny. Per la seva part, el cardenal Tagle va parlar dels «pobres com dels nostres evangelitzadors». «Els rics —va dir el cardenal filipí— parlen de la Bona Nova, mentre que els pobres la prenen, se n'alimenten i la digereixen, per poder després ser-ne testimonis.» «Els pobres no són només els primers receptors de la Bona Nova, sinó també els primers portadors.»

Segons la religiosa Nathalie Becquart, «el Sínode ha de convertir-se en un camí de reconeixement i inclusió per als qui no es reconeixen en l'Església». «Som cridats —va afegir— a una teologia sinodal, capaç d'escoltar el *sensus fidei*; una teologia col·lectiva, de diàleg i transdisciplinarietat».

El repte dels teòlegs és estar a la universitat, però també acudir a la Càtedra dels Pobres, que és realitat i laboratori de vida i de perifèries existencials, com les de Manuel Garrido, de Barcelona: «Quan em van preguntar per Déu, vaig pensar que aquesta pregunta no es pot respondre perquè Déu és un concepte que et supera, però aleshores em vaig adonar que en realitat si jo crec en Déu és per Jesús. Déu representa tot el que fa i diu Jesús, i Jesús fa i diu el que és raonable. Aleshores, vaig concloure que Déu és la raó perquè Jesús representa per damunt de tot el que és raonable.»

LUCIA MONTORBIO CAMPA

Periodista

Les perifèries, al centre del camí sinodal

La sinodalitat ha estat present a les comunitats cristianes des d'un inici. «Eren Pere, Joan, Jaume, Andreu, Felip, Tomàs, Bartomeu, Mateu, Jaume, fill d'Alfeu, Simó el Zelós, i Judes, fill de Jaume. Tots ells eren constants i unànimes en la pregària, juntament amb algunes dones, amb Maria, la mare de Jesús, i amb els germans d'ell», trobem ja escrit als Fets dels Apòstols. Després, seran els sants pares de l'Església que remarcaran la importància de viure en un clima de sinodalitat. Igualment, en els concilis i en els sínodes es mostrarà la voluntat de comunió.

La sinodalitat significa «fer camí junts». Quan s'afirma així, penso en les excursions que es fan als camps de joves —amb passos i forces disperses— avanci plegat. Per tenir-ho present, el monitor s'afanyarà a demanar a qui camina més a poc a poc que es posi al capdavant. Així, hi ha un compromís dels uns amb els altres. Una voluntat d'acollir els companys.

Aquesta mateixa és la novetat que arriba amb la proposta del papa Francesc. Un itinerari que vol incloure tothom. I és que aquest sínodo no s'ha limitat només a

l'Assemblea de Bisbes, sinó que ha convidat les Esglésies particulars a participar-hi. Tot el poble de Déu té l'ocasió de decidir quin camí seguir.

En concret, el Bisbe de Roma vol que ens escoltem els uns als altres, sense deixar a ningú fora del grup, per això posa èmfasi en aquells que viuen situacions vulnerables. «El món es veu més clar des de la perifèria, s'ha d'escoltar a les persones que viuen a la perifèria, els hem d'obrir la porta i permetre'ls participar.»

Així, neix el projecte *Fer teologia des de les perifèries existencials*. Una iniciativa que ha estat impulsada pel Dicasteri Vaticà per al Servei del Desenvolupament Humà Integral, i que recull més de 400 testimonis de persones que pateixen circumstàncies desfavorables. Com descriu el Pontífex «el patiment del món es comprèn millor des d'aquell qui pateix». I és que «quan et trobes en un daltabaix és quan Déu et crida com un eco, i llavors et deixes portar per l'Esperit», explica Manuel Garrido, qui viu en situació de pobresa a Barcelona.

L'escolta porta a sentir el moviment de l'Esperit, que guia l'Església, portant-la a una comunió profunda, portant-la a ser més sinodal.

El Bisbe de Roma vol
que ens escoltem els
uns als altres, sense
deixar a ningú fora
del grup

Aquesta setmana el Papa prega pels nens en dificultat, el cardenal Joan Josep Omella reflexiona sobre Església, societat i valors, parlem de la formació dels sacerdots, aprofundim en l'Economia de Francesc i celebrem els 160 anys de l'Acadèmia Mariana de Lleida

El Vídeo del Papa de novembre recorda que els més petits tenen dret a «jugar, estudiar, somiar i redescobrir l'afecte d'una família»

Francesc prega pels infants que viuen en condicions extremes

AICA
Ciutat del Vaticà

El Vídeo del Papa del novembre s'adreça als més petits, els nens i nenes que són oblidats, que pateixen diàriament el rebuig, la indigència, la pobresa i tot tipus de conflicte, sense una oportunitat real de creixement i desenvolupament i sense accedir a drets bàsics.

Francesc recorda que «són condicions molt semblants a l'esclavitud», en referir-se als milions de nens i nenes que pateixen sota aquestes circumstàncies, sota un «sistema que els adults hem construït».

El missatge del Vídeo del Papa clama pels drets fonamentals dels nens i demana pregar perquè accedeixin als serveis més bàsics i al caliu i amor d'una família: «No podem permetre més que se sentin sols i abandonats; necessiten poder rebre una educació i sentir l'amor d'una família per saber que Déu no els oblida.»

Unicef subratlla que 1.000 milions de nens al món viuen en una pobresa multidimensional (no tenen accés a l'educació, la salut, l'habitatge, l'alimentació, la sanitat o l'aigua) i calcula que 153 milions de nens són orfes.

D'altra banda, l'Alt Comissionat per als Drets Humans de l'ONU va manifestar en una carta recent que «a finals de l'any passat, més de 450 milions de nens, un de cada sis, viuen en una zona de conflicte, la xifra més alta en 20 anys. Una xifra rècord de 36,5 milions de nens van ser desplaçats de casa seva com a conseqüència de conflictes, de violència i d'altres crisis».

Francesc insisteix a assenyalar que «són éssers humans amb un nom, amb un rostre propi, amb una identitat que Déu els ha donat» i, com a tals, els adults no podem tancar els ulls. Per al Papa, «un nen abandonat és culpa

nostra», no podem permetre més que se sentin sols.

El pare Frédéric Fornos, s.j., director internacional de la Xarxa Mundial de Pregària del Papa, comenta que, en aquest mes, «Francesc ens obre els ulls, orelles i cor a milions de nens i nenes oblidats, que pateixen en silenci als carrers, en treballs foscos, víctimes de la violència i de la guerra, migrants i refugiats. Davant de la indiferència o la impotència podem pregar».

Fidels difunts

«Alimentem la nostra espera del cel, exercitem el desig del cel», és la invitació del papa Francesc en l'homilia de la missa pel sufragi dels cardenals i bisbes morts durant l'any, presidida el 2 de novembre, commemoració dels Fidels difunts, a la basílica de Sant Pere.

«Ens fa bé preguntar-nos avui si els nostres desitjos tenen alguna cosa a veure amb el cel», va assenyalar el Pontífex, «perquè correm el risc d'aspirar contínuament a coses que passen, confonent desitjos amb necessitats, avantposant les expectatives del món a les expectatives de Déu», perquè «perdre de vista el que importa per perseguir

PAPA FRANCESC
«Un nen abandonat és culpa nostra»

Missions Salesianes

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Altaveus de bones notícies

Fa uns anys em van demanar una col·laboració en una ràdio. La trucada em va sorprendre, va suposar un repte per la meua inexperiència en mitjans de comunicació; però, sobretot, em va alegrar molt.

La proposta era innovadora i alhora interpel·ladora: la idea era iniciar la setmana, els dilluns a primera hora del matí, compartint una bona notícia. Sí, just abans d'anar a treballar anava a l'estudi i, des d'allà, comentava en uns breus minuts una bona notícia. Això ho fèiem diferents persones, una cada setmana, durant un temps, uns anys.

Podia semblar il·lús, ingenu, fins i tot sense sentit; la idea, però, era brillant, motivadora i possibilitadora. Ho era per a les persones que ho preparàvem, per a aquelles amb qui les comentàvem a l'aire, per a qui les escoltava, així ens ressonava.

Després d'aquell temps breu sempre sortia molt més contenta, confiada i animada. Ja fa temps d'allò; però sento que és essencial que, com a seguidors de Jesús, siguem capaços de ser portadors de bones notícies. Goso dir que hem de ser capaços d'assenyalar les esclatxes per les quals la llum s'obre pas; hem de possibilitar l'esperança i, per això, podem i, m'atreveixo a dir que estem obligats, a posar la mirada en tot el que és sa, bonic, positiu que ens envolta. Hem de posar la mirada i l'atenció en les bones notícies i difondre-les. No podem ser portadors de dolor, pors, patiment... això ja ho fa el món. Avui, la nostra possibilitat la tenim en l'ampliació de la mirada cap a una esperança més gran per a tota persona i això passa per posar en relleu les bones notícies que ens envolten.

ESTHER BORREGO
Treballadora social

Nens regirant entre les escombraries en un abocador a les Filipines.

el vent seria l'error més gran de la vida».

Dues paraules van ser el centre de l'homilia: expectativa i sorpresa. «Esperar expressa el sentit de la vida, perquè vivim en l'anticipació de l'encontre», va assenyalar el Papa.

El Pontífex va reiterar que «avui el Senyor ens recorda que la mort ve a fer la veritat de la vida i elimina tots els atenuants de la misericòrdia. L'Evangeli explica com viure l'espera: anem a l'encontre de Déu estimant perquè Ell és amor. I el dia del nostre comiat, la sorpresa serà feliç si ara ens deixem sorprendre per la presència de Déu, que ens espera entre els pobres i ferits del món».

El papa Francesc acabava amb una recomanació: «No tinguem por d'aquesta sorpresa i tirem endavant amb les coses que l'Evangeli ens demana per ser salvats al final. Déu espera ser acarolat no amb paraules, sinó amb fets.»

D'altra banda, el papa Francesc va manifestar a estudiants africans l'esperança de poder fer l'ajornada visita al Congo i al Sudan del Sud, el febrer del 2023. El Pontífex va parlar amb alguns joves africans durant la trobada en línia *Construint ponts a través d'Àfrica*, que va tenir lloc l'1 de novembre.

El cardenal Joan Josep Omella ha participat en els Fòrums de Vanguardia

«L'eutanàsia i l'avortament deixen la societat descapitalitzada de valors humans»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Barcelona

«Davant temes tan delicats, profunds i humans com la llei *trans*, cal reflexionar, dialogar i arribar a consensos»

El cardenal Omella, durant la xerrada-col·loqui, amb els periodistes Ramon Rovira, Enric Juliana i Jordi Basté.

L'arquebisbe de Barcelona, el cardenal Joan Josep Omella, va protagonitzar una nova edició dels Fòrums de Vanguardia reflexionant sobre *Església, societat i valors*. Aquest espai de xerrada-col·loqui, organitzat per *La Vanguardia* i RAC1, va tenir lloc el vespre del 3 de novembre i va comptar amb la participació dels periodistes Ramon Rovira, Enric Juliana i Jordi Basté.

Omella, en la seva reflexió inicial, va posar l'accent en la defensa de la vida, vinculant-la amb la necessitat de recuperar valors de la societat que estan en crisi. En aquest sentit, va destacar que «l'eutanàsia i l'avortament deixen la societat descapitalitzada de valors humans». De vegades —va dir Omella— la societat tendeix a donar més valor als animals i a les plantes que als éssers humans. «L'ésser humà és el rei de la creació», va constatar.

Pel que fa a la llei *trans*, va lamentar que hi hagi excessiva pressa per tirar-la endavant, quan «davant temes tan delicats, profunds i humans, cal reflexionar, dialogar i arribar a consensos». També va alertar que la maduresa dels joves d'avui dia no és la mateixa que la de les generacions anteriors, «quan ens toca va entomar més responsabilitats». En aquest sentit, l'educació ha d'ajudar els

infants i els joves «a madurar i créixer com a éssers humans» i «aprendre a estimar-se un mateix i identificar-se amb el propi jo».

Altres valors que, segons Omella, estan en crisi són la família com a cèl·lula bàsica de la societat, la justícia social, el futur dels joves, la llibertat religiosa i la convivència. «La convivència a la nostra societat hauria de créixer enmig de pactes, però creix enmig de conflictes», va remarcar l'arquebisbe de Barcelona, que va palesar el malestar psicològic que sentim davant l'amenaça d'una tercera guerra mundial.

Aquesta mateixa necessitat de cercar pactes i consensos la va esmentar en relació amb Catalunya i amb el procés independentista viscut en els darrers anys: «La societat catalana ha patit molt, per això, tot el que sigui tornar al diàleg, l'entesa, no imposar sinó caminar plegats per al bé comú, ens farà un gran bé.»

Omella també va lamentar una societat marcada per la soledat i alhora tan interconnectada. «Estem informats, però no comunicats; estem comunicats, però estem sols», va comentar el cardenal.

Agustí Codinach

 Barcelona

Jornada de formació amb els sacerdots joves de Barcelona

Masculinitat i celibat al servei de la missió

MARTA RODRÍGUEZ
Filòsofa i formadora

El sacerdot té a més la crida particular a deixar que la seva masculinitat quedi configurada amb la de Crist

El dijous 27 d'octubre vaig tenir una jornada de formació amb els sacerdots joves de la diòcesi de Barcelona, amb el tema: *Masculinitat i celibat al servei de la missió*. L'interès i curiositat que va suscitar el títol em va confirmar que, d'aquests temes, se'n parla poc als seminaris i entre els preveres. I es tracta, no obstant, d'aspectes crucials. Toquen de ple la identitat i la missió.

La crisi de masculinitat que vivim avui és grossa. En un context en què la identitat i diferència sexual es desdibuixen cada dia més, els homes són amb freqüència els que més reben. La virilitat s'associa avui a la toxicitat, abusos, violència contra les dones, patriarcat. De motius, certament, n'hi ha hagut, però això no exclou que avui els homes joves ho tinguin complicat per tenir ideals als quals aspirar. Els herois estan cada cop menys de moda, fins i tot a les pel·lícules. I el celibat? Encara més desacreditat. Els abusos sacsegen l'Església cada dia. Aquest context mira els sacerdots amb sospita, en tinguin la culpa o no. Gairebé sembla que haurien de demanar perdó per existir.

La meua intuïció és que precisament aquest panorama és una oportunitat

grandíssima, fins i tot una crida. Estic convençuda que Déu suscita el tipus de testimonis que poden il·luminar les tenebres del món en cada època històrica. Per això, en una societat pansexualitzada, que desconfia de la masculinitat *a priori*, crec que els sacerdots cèlibes tenen una missió particular. Poden recordar al món què significa ser home, i el sentit de la sexualitat.

I això, no perquè siguin perfectes, sinó al contrari. El prevere està fet del mateix fang que tots. Vam dedicar la primera xerrada de la jornada a parlar de les ferides de la masculinitat, i a il·lustrar com els dons que Déu ha donat a l'home per a la comunió estan tocats pel pecat, i produeixen l'efecte contrari. I d'això, ningú se'n deslliura. La bona notícia és que el pecat no té l'última paraula. La gràcia ve a alliberar, restaurar, purificar i cristificar la dimensió sexual del batejat. El sacerdot té a més la crida particular a deixar que la seva masculinitat quedi configurada amb la de Crist, i ser-ne sagrament. El prevere ha de ser testimoni que el poder de Déu fa noves totes les coses.

Per això, a més d'una col·laboració decidida amb la gràcia, cal posar tota la carn a la graella. Vam dedicar la segona xerrada a donar algunes pistes sobre com integrar positivament la dimensió sexual en la identitat cèlibe. Tots els recursos del cos, pisque i esperit de l'home hi han d'entrar en joc. No sempre es fa així. Molt sovint es relacionen amb la seva sexualitat amb un paradigma de por o d'ingenuïtat, i els falten recursos per acollir-ho i integrar-ho tot. Per això es donen petites o grans fugues, o es viuen masculinitats castres.

Vaig veure els sacerdots de Barcelona contents, plens d'esperança. Déu, que ha començat en vosaltres l'obra bona, la durà a terme.

Marta Rodríguez durant la sessió de formació.

Els joves es comprometen a treballar per un sistema sostenible, integral i inclusiu

Economia a la llum de l'Evangelí

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA
Redacció

El moviment Economia de Francesc (EoF) va néixer com una crida del papa Francesc a joves economistes, empresaris i emprenedors per trobar-se a Assís el març del 2020 i treballar per una economia diferent, amb «ànima». La pandèmia va ajornar aquesta trobada que, finalment, es va celebrar el setembre passat.

Com ens explica Bernat Sellarès, gerent de l'Ateneu Universitari Sant Pacià i professor d'Història del Pensament econòmic a la UAB i a la URL, «EoF havia de ser una trobada que obrís camins posteriors, però va ser, ja des del seu inici, la creació d'una xarxa internacional on tot el contacte va ser virtual, durant els dos primers anys». Durant aquest temps de pandèmia, «han estat diversos els grups de treball, webinars, sessions de reflexió, etc., que s'han anat esdevenint virtualment. Això ha creat una xarxa d'economistes, empresaris i estudiants que ara encara és més forta gràcies a la trobada presencial».

Per això, els joves que es van trobar amb el Papa a Assís, prop d'un miler d'arreu del món, esperaven aquest encontre presencial amb moltes ganes. És el cas de la menorquina Maria Villalonga, estudiant del màster Economia del Medi ambient i de l'Energia a AgroParisTech i que també treballa a EDF R&D en un projecte d'estratègia de descarbonització de grans empreses: «Ha estat el moment de realment conèixer-nos els uns als altres, de poder fer una valoració global del que hem fet fins ara i començar a reflexionar sobre els propers passos. Puc assegurar que el que més m'ha fascinat

és que tots els joves tenim una vocació clara que ens mou: voler canviar el sistema econòmic actual per fer néixer una economia que estigui en línia amb el concepte d'ecologia integral.»

Missatge del Papa

El Papa va expressar el desig de transformar una economia que mata en una economia de vida. Segons Villalonga, Francesc els va recordar la urgència del canvi i els va demanar que «treballant des de la nostra fe i humanisme, construïm una nova economia de vida i de pau, fundada sobre un model econòmic sostenible, integral i inclusiu. Ens recorda que nosaltres, els joves, estem cridats a ser artesans i constructors de la nostra casa comuna que està caient en ruïnes cada dia».

El missatge de Francesc també feia referència al concepte de sostenibilitat, que hem de comprendre des d'una perspectiva múltiple, ens comenta aquesta jove menorquina: mediambiental, social, relacional i espiritual. «El Papa ens va trans-

MARIA VILLALONGA
«Volem canviar el sistema econòmic actual per fer néixer una economia que estigui en línia amb el concepte d'ecologia integral»

© Vatican Media

El Papa es va trobar amb els joves d'Economia de Francesc a Assís del 22 al 24 de setembre.

metre un missatge clar, tot confiant-nos un repte: que posem la fraternitat al centre de l'economia, que demostrem al món, amb el nostre exemple, que una economia diferent pot existir.»

I per on tirem per fer aquesta nova economia? Bernat Sellarès ens dona una pista: «Començar per reconèixer que l'economia té ànima.» Seguint la seva recomanació, es tracta de «comprendre que l'economia és el producte de les nostres accions, sentiments i esperit. És reconèixer l'economia com una activitat essencialment humana, on podem donar una direcció depenent del que portem al cor».

A Assís, el Papa i els joves van signar el «Pacte d'Economia de Francesc», amb dotze punts que volen ser un programa de vida (vegeu el número 2.246 de *Catalunya Cristiana*, p. 11). «El pacte que hem fet no és una utopia», destaca Maria Villalonga, encara que reconeix que «és un repte molt difícil. Construir de zero un model econòmic sostenible i que estigui

UN NOU LLINDAR

A temps difícils, perseverança!

Hi ha qui, referint-se al temps que vivim, posa en evidència les moltes dificultats per afrontar-lo. L'Església sempre ha exhortat a la perseverança i ha animat a superar les proves amb la fermesa de la fe i el consol de l'esperança. «Tingueu-vos per molt feliços siguin quines siguin les proves que passeu, sabent que la vostra fe provada engendra paciència. Però la paciència, l'heu de mantenir plenament fins a la fi; així sereu perfectes en tot i no us faltarà res» (Jm 1,2-4). És la projecció positiva que té qual-sevol mal tràngol. Per això, cal activar la fortalesa, el do rebut de l'Esperit.

Parlem de temps difícils, però siguem realistes: que potser hi ha hagut temps fàcils per als seguidors de Jesús? Ho van ser, de fàcils, per a Ell? Diu el salm que «és el Senyor qui salva els justos, els protegeix en dies de perill». Aquesta és l'oportunitat de gràcia que ens ofereix per arribar a la perfecció. Temps difícils, certament, però amb molt de ble que fumeja i no hem d'apagar, i molta canya esquerdada que no podem desestimar ni acabar d'esquerdar, sempre amb la joiosa notícia d'una promesa que enardeix un cop més la nostra esperança.

Jesús ens posa al dia d'enganys, de falsos messianismes, de rumors de guerres, de terratrèmols, d'epidèmies, de fam, de persecucions, de detencions i compareixences davant els tribunals. Són dades de l'experiència humana constatables avui en moltes parts del món, enfront de les quals el cristià mostra la seva fermesa en la fe reforçada per la perseverança, i arriba l'ocasió de donar testimoni. L'Esperit Sant parla, fins a arribar a confondre els qui s'obstinen a contradir-nos, mantenint-nos perseverants en tota ocasió.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

d'acord amb la idea d'ecologia integral és molt complicat, però no impossible».

En aquest sentit, és conscient que «caldrà prendre decisions molt dures, canviar els nostres nivells i estils de vida insostenibles i repensar les nostres accions. S'hauran de fer sacrificis. No podrem canviar el món els 2.000 joves d'Economia de Francesc sols. És una feina de tots treballar per garantir un sistema just, sostenible i que funcioni tenint cura del planeta, dels seus recursos i el clima». Per això fa una crida perquè «tothom en prengui consciència, que la gent s'eduqui i entengui la gravetat del problema».

El Papa confia en aquests joves i ells volen estar a l'alçada de les expectatives de Francesc, com expressa Villalonga: «No podem restar indiferents i farem tot el que estigui a les nostres mans per crear un canvi, a petita o gran escala. Som conscients que no podem perdre l'esperança.»

Dones i pobles nadius

Dins d'EoF s'ha tractat molt l'aportació de la dona i dels pobles nadius en aquesta nova economia. De fet, en l'esdeveniment d'aquest any s'ha volgut posar en primer pla els pobles indígenes i a EoF hi ha una secció de treball anomenada «Dones per l'economia», que és una de les més actives del moviment.

Per a Bernat Sellarès, «el rol dels que han estat oprimits durant segles és el que ens permetrà reconduir l'economia. La teoria hegemònica actual és fruit dels pensaments dels filòsofs i economistes dels grans imperis colonialistes que han oprimat les minories i els pobles indígenes. En el camp de l'economia pràctica, prou sabem que el discurs imperant és aquell dels poderosos i, normalment, occidentals». Així, considera que l'economia de la cura o les relacions entre economia i ecologia «són alguns dels molts camps on els col·lectius històricament descartats com els indígenes

estan aportant més».

Economia i Evangeli podrien semblar dos termes oposats, però Sellarès apunta que «entendre que a través de l'economia podem canviar la vida de les persones i fer-les més íntegres, lliures, responsables i compromeses és relligar l'economia amb l'Evangeli. Si l'Evangeli és la Bona Notícia, també ho és per a l'economia».

A la llum de l'Evangeli, l'economia es pot convertir «en una eina per fer créixer les persones, donar-los una ocupació, fer-les sentir útils, construir vides amb sentit», considera Sellarès, «amb dignitat, amb la llibertat suficient que procura el benestar econòmic que queda lluny de cap jou esclavitzador. L'economia a la llum de l'Evangeli és l'economia que busca promoure EoF».

«El futur depèn de nosaltres», conclou Maria Villalonga, «és una gran responsabilitat, però també una gran esperança. Encara som a temps de convertir-nos, d'unir-nos i de construir junts la societat que desitgem per al dia de demà. L'esperança cristiana ens ensenya que els humans som capaços de convertir-nos contra tot pronòstic».

BERNAT SELLARÈS
«Entendre que a través de l'economia podem canviar la vida de les persones i fer-les més íntegres, lliures, responsables i compromeses és relligar l'economia amb l'Evangeli»

Anilga a Pixabay

«Tots podem aprendre a cuidar el planeta si ens ho proposem», ens diu Maria Villalonga.

La Verge Blanca de l'Acadèmia és la patrona de la ciutat

L'Acadèmia Mariana de Lleida celebra 160 anys

EDUARD BRUFAU

L'Acadèmia Mariana compleix la funció d'unir fe cristiana i cultura a través de la literatura i les belles arts

El 12 d'octubre passat, festa de la Mare de Déu del Pilar, l'Acadèmia Mariana va fer 160 anys. La commemoració es va celebrar amb una missa solemne a l'Oratori de la Verge Blanca de l'Acadèmia, patrona de Lleida, presidida per Mons. Salvador Giménez Valls, bisbe de la diòcesi, i amb Mn. Gerard Soler, capellà de l'Oratori, com a concelebrant. En representació de l'Ajuntament de Lleida hi van assistir la tinenta d'alcalde, Jordina Freixanet, i la regidora Maria Antonia Maller, a més de la junta directiva i socis de la institució.

La commemoració d'aquest aniversari es desenvoluparà fins al 8 de desembre de l'any vinent, solemnitat de la Immaculada Concepció. Al llarg d'aquests mesos s'organitzaran diferents actes que ajudaran a fer pedagogia del fons artístic, bibliogràfic i musical de l'Acadèmia Mariana i, sobretot,

de la mateixa Verge Blanca de l'Acadèmia perquè sigui més coneguda per tots els lleidatans.

Una institució arrelada a la diòcesi

El 12 d'octubre de 1862 Mn. Josep M. Escolà i Cugat va fundar l'Acadèmia Mariana en honor a la Immaculada Concepció de Maria, dogma proclamat pocs anys abans per Pius IX. La fundació va comptar amb la col·laboració de diversos prohoms lleidatans, com ara Lluís Roca Florejachs i Josep Mensa. Pocs anys després es va construir la seu oficial de l'Acadèmia, el Palau de Maria, un edifici d'interès patrimonial per la seva arquitectura historicista. Des de la seva restauració, rehabilitació i ampliació, inaugurada l'any 2006, el Palau de Maria acull la Casa de l'Església i aplega diverses entitats diocesanes.

La Verge Blanca de l'Acadèmia és molt estimada pels lleidatans per un fet miraculós: el 1865, tan sols tres anys després de fundar-se l'entitat, una epidèmia de còlera es va abatre sobre la ciutat, però gràcies a les pregàries adreçades a la Verge Blanca, la plaga va desaparèixer.

Des d'aleshores l'Acadèmia Mariana ha procurat complir la seva funció d'unir fe cristiana i cultura enaltint la Mare de Déu a través de la literatura i les belles arts, especialment amb la convocatòria dels certàmens. Concebuda com a santuari marià, l'entitat és testimoni de l'itinerari de fe de l'Església de Lleida. El Palau de Maria i el seu patrimoni bibliogràfic i musical marià constitueixen un preuat tresor patrimonial i espiritual.

La missa de commemoració a l'oratori de la Verge Blanca.

ROSA MARTÍNEZ-CUADROS

Doctora en Sociologia i investigadora de l'ISOR

El hijab en context: de l'elecció personal a la repressió política

No portar el vel o hijab correctament posat ha estat la causa d'arrest de la Masha Amini a l'Iran, que va acabar morint en circumstàncies sospitoses fa unes setmanes. Va ser detinguda per la Policia Moral o *Pasdaran*, que regula des de l'any 1979 el comportament de la població iraniana. La mort de la Masha Amini no ha passat desapercebuda, sinó que ha suposat l'inici d'una onada de protestes i manifestacions contra el règim iranià. Unes manifestacions protagonitzades per les mateixes dones iranianes, amb dures repressions, que han suposat també la mort d'almenys 201 persones, segons dades de l'ONG Iran Human Rights. El fet ha estat un detonant a partir del qual les dones iranianes han demostrat que estan en contra de la repressió, i han simbolitzat la seva crítica fins i tot cremant hijabs al carrer.

Les veus crítiques contra la República Islàmica de l'Iran (o Yomhuriye Eslamiye Iran) han traspasat fronteres i els mitjans europeus s'han fet ressò del que ha succeït. A més, pocs dies després, polítiques, cantants i actrius de renom han mostrat el seu suport,

seguint els principis de la sororitat feminista. Aquest suport ha estat materialitzat amb vídeos, en directe o gravats, en els quals les dones es tallen un floc de cabells i que s'han fet virals a través de diferents xarxes socials com TikTok.

Dones musulmanes activistes que viuen a Europa també han mostrat el seu suport a les dones iranianes, amb missatges que condemnen l'obligació a l'Iran de portar el vel a la via pública. Per exemple, l'activista i diputada catalana Najat Driouech (ERC) va mostrar el seu suport a la manifestació convocada a la plaça Sant Jaume el 27 de setembre passat a Barcelona i amb un missatge a Twitter on afirmava: «El vel mai ha de ser una imposició sinó una opció personal.»

I és que si hi ha un aspecte rellevant que ens mostra la situació actual a l'Iran és que el context és important. Mentre que a Catalunya moltes dones musulmanes reclamen la possibilitat d'usar el vel com a elecció personal en tots els àmbits de la seva vida, a l'Iran l'obligació

VEREMUNDO
velón veremundo lo mejor del mundo

Distribuidor exclusivo para España de **SLABBINCK**
veremundo@veremundo.com - www.veremundo.com

Partida Fanecaes, s/n. - Apdo. Correos 19 - 46860 ALBAIDA (Valencia) - Tel.: 962 900 971 - Fax: 962 901 362

Els estereotips cap a les dones musulmanes amb vel fan que es vegin com a víctimes de la seva religió i com a dones oprimides sense capacitat d'actuar per elles mateixes

de portar el vel és un dels mecanismes de control contra el qual lluiten les dones. L'Iran és actualment un dels pocs països de majoria musulmana que obliga per llei a portar el hijab. A Catalunya, en canvi, el vel és sovint el principal element de discriminació que afecta la vida diària de moltes dones musulmanes, precisament per no poder portar-lo lliurement. De fet, aquesta setmana s'ha fet pública una sentència del Tribunal de Justícia de la Unió Europea que avala la possibilitat de les empreses de prohibir l'ús de símbols religiosos a la feina.

Malgrat que no podem negar que pugui haver-hi casos de dones que es veuen obligades a portar el vel, a Catalunya són moltes les dones que reclamen la lliure opció personal per portar-lo. Com a símbol visible, es converteix en l'element principal de l'expressió pública de la seva religió que les identifica com a musulmanes. Així, a més de trobar dificultat per poder dur-lo en l'àmbit educatiu i a la feina, també és el principal element pel qual les dones pateixen discriminació i islamofòbia, tot convertint-se en el camp de batalla en el qual es materialitzen les percepcions negatives cap a l'islam. Els estereotips cap a les dones musulmanes amb vel fan que es vegin com a víctimes de la seva religió i com a dones oprimides sense capacitat d'actuar per elles mateixes. Això provoca que sovint també es promoguin visions paternalistes cap a les dones

musulmanes, sense que es consideri l'opció de portar el vel o el hijab com un dret propi de la llibertat religiosa.

El famós assaig de l'antropòloga Lila Abu-Lughod *Les dones musulmanes necessiten ser salvades?* (*Do Muslim Women Need Saving?*), del 2013, continua sent vigent actualment a l'hora d'analitzar críticament la visió que tenim sobre les dones iranianes. Abu-Lughod va analitzar les percepcions occidentals sobre les dones musulmanes després de l'11-S i la proliferació de discursos sobre la necessitat de «salvar-les». Discursos que sovint van ser utilitzats per justificar fins i tot la intervenció militar a països del Pròxim Orient.

Aquestes visions paternalistes, marcades per un eurocentrisme i per unes visions dicotòmiques entre Occident/Orient, impliquen una anàlisi estereotipada que no ens permet arribar a les grans complexitats de les dinàmiques sociopolítiques del Pròxim Orient. Amb l'Iran, ara veiem un exemple i una oportunitat per canviar el focus: les mateixes dones iranianes estan sent les protagonistes de les manifestacions contra la República Islàmica de l'Iran. El suport internacional és rellevant i necessari, sobretot una resposta contundent que provingui dels poders polítics. No obstant això, elles demostren clarament la seva agència, és a dir, la capacitat d'actuar per elles mateixes, i que no necessiten «ser salvades».

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

• COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
• LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya
Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

Educar des de l'acompanyament

Educar des de l'acompanyament és una cosa tan senzilla i tan complicada alhora com «educar compartint Jesús»

MARTA ROGLÀ
Comunicació Col·legi Reial
Monestir de Santa Isabel
de Barcelona

Rebo amb alegria l'encàrrec d'aquest article i, després de valorar possibles temes amb la direcció del col·legi, decidim parlar sobre l'acompanyament, perquè és la pedra angular del nostre projecte educatiu, aquella sobre la qual descansen totes les dimensions formatives. Més ben dit: de com entenem la missió educativa des de l'acompanyament.

Així doncs, em dispenso, abans de començar a escriure, a buscar l'origen etimològic d'aquesta paraula per trobar-hi el sentit més profund i, tot seguit, una mica d'inspiració.

Però el que em trobo va molt més enllà d'allò esperat. Agraeixo encara més haver rebut aquest encàrrec, perquè m'ha portat a comprendre, des del més pregon, el sentit de la nostra missió.

En primer lloc, acompanyament prové del verb actiu «acompanyar» i del sufix «ment», que indica el resultat i acció. Per tant, el pas següent és buscar l'etimologia d'«acompanyar» que, al seu torn, comparteix arrel amb «company».

Aquí és on arribem al punt clau. «Company» prové del llatí *companio*, que està format pel prefix «com» que

significa «juntament amb» i de «*panio*» que vol dir de «pa». Significa: «Dues persones que comparteixen el mateix pa.»

Així doncs, quina meravella!, resulta que «educar des de l'acompanyament» és «educar compartint el mateix pa».

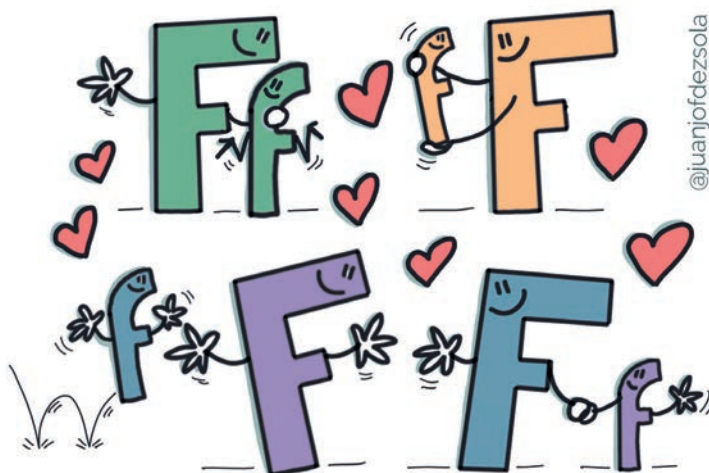
Un pa que, als cristians, ens porta a pensar en el «pa eucarístic», en la presència del cos de Crist en l'Eucaristia. Per tant, si per als cristians aquest pa és «Jesús», educar des de l'acompanyament és una cosa tan senzilla i tan complicada alhora com «educar compartint Jesús» o bé «educar des de Jesús».

Un Jesús que es fa present en tots i cadascun dels moments de la nostra obra diària, a través dels nostres formadors, quan miren de donar resposta a les necessitats de cada alumne, des de l'amor i l'exemple de Crist.

Des del consol d'aquella professora a aquell alumne que acaba de començar en Educació Infantil fins a l'exemple d'aquell professor de Batxillerat que esdevé un referent per als seus alumnes, Jesús es fa present en la quotidianitat de la nostra tasca, sempre que el posem al centre del nostre cor.

Acompanyar les famílies de les persones amb addiccions

Les famílies tenen un espai per reflexionar sobre les relacions familiars i veure els diferents estils educatius

LAURA PASCUAL CAELLAS
Responsable del Programa Famílies
del Centre Català de Solidaritat

La nostra intervenció terapèutica de treball amb famílies té la finalitat d'acompanyar i empoderar les famílies, des de la mirada sistèmica, resilient i socioeducativa.

Aquesta atenció familiar la concretem amb els següents recursos: entrevistes personals, grups de pares i mares, grup de parelles, reunions amb usuaris i familiars, sessions individualitzades amb els usuaris per abordar temes i relacions familiars.

Una experiència positiva són les reunions familiars conjuntes, on citem els familiars i els usuaris en tractament a la mateixa reunió al centre on resideixen. És una sessió molt empoderadora per a les famílies, molt agraïda pels usuaris i on la terapeuta pot observar els diferents estils educatius familiars, així com les relacions que es donen entre ells: tipus de comunicació, missatges verbals i no verbals, models d'interacció, mostres d'afecte, etc.

Aquestes reunions familiars conjuntes permeten una atenció socioeducativa grupal, on es fomenta el diàleg familiar compartint-lo en grup, permetent parlar

sobre la comprensió del familiar en el tractament. La interacció d'aquest amb els familiars referents es dona en un espai compartit amb altres familiars i usuaris, que dona com a resultat una experiència positiva en la qual poder parlar d'habilitats parentals i de l'acompanyament al llarg del programa terapèutic.

Les famílies tenen un espai per reflexionar sobre les relacions familiars i veure els diferents estils educatius de cada família. Podem parlar de la història familiar, intercanviar les dificultats que han sorgit arran del consum, la comunicació, el trencament del vincle familiar, la desconfiança, etc.

El terapeuta familiar està en coordinació permanent amb els terapeutes dels usuaris, per treballar en la mateixa línia, fent un abordatge del pacient més integral i integrador, on el centre és el pacient, tot abordant l'addicció. Aquestes sessions són intrusives i exposades, però les valorem adients per al moment que viu cada usuari en el seu procés de tractament i en relació amb la seva família.

«El que és
fonamental
és crear
un món habitable
per a tots, el que
vivim no ho és »

**Nicolás Castellanos, bisbe alliberat,
missioner a Bolívia**

Nicolás Castellanos en una imatge dels inicis de la Fundació Hombres Nuevos, on «s'ha promocionat l'autèntica fraternitat, germans i germanes tots iguals».

«L'Església no pot continuar centrada en els aspectes sacramentals, ha de desenvolupar la dimensió social i caritativa»

A través del marc limitat d'una pantalla, el penúltim bisbe nomenat per Pau VI transmet una onada d'energia i fe. Nicolás Castellanos Franco (Lleó, 1935) atén el nostre setmanari a través de videoconferència i repassa els seus anys d'episcopat a Palència (1978-1991), l'opció de marxar el 1992 de missioner a Santa Cruz de la Sierra (Bolívia), al barri marginal Plan 3000 on va crear la Fundació Hombres Nuevos, que va presidir fins al 2018. És Premi Príncep d'Astúries de la Concòrdia (1998) i ha estat candidat al premi Nobel de la Pau 2022. Acaba de publicar: *Memorias. Vida, pensamiento e historia de un obispo del Concilio Vaticano II* i *Cartas desde las periferias*, amb l'editor Rafael Lazcano.

87 anys complerts al febrer. Quin és el seu estat d'ànim?

Un creient, un deixeble de Jesús de Natzaret és sempre optimista. Quan era al Seminari em preguntava: «I quan tingui 80 anys tindrà la mateixa il·lusió?» Avui puc dir que

tinc la mateixa il·lusió i entusiasme que llavors, tinc el do de la salut i ganes de reduir les fronteres de la pobresa.

A *Cartas desde las periferias*, vostè diu que «al llarg de la meua vida, sempre he estat en actitud de redescobrir allò essencial, anar a allò fonamental». Què és el fonamental?

La veritable fraternitat universal dels homes i les dones. Crear un món habitable per a tothom, el que vivim no ho és. El papa Francesc ens diu que el remei a les malalties i els mals d'aquest món és la fraternitat. El camí és anar fent petites fraternitats on es practiqui la justícia, que és disposar de prou per viure amb dignitat.

Vostè és religiós agustí. Què li aporta aquest carisma?

El carisma agustinianà se centra en la interioritat, la veritat habita a l'interior de l'home, en l'amistat i la fraternitat. M'inspira continuar la fraternitat que va iniciar Jesús als camins de Galilea; per allà on he passat he intentat constituir petites

comunitats que tinguin la necessitat d'escoltar la Paraula de Déu, de resar i sortir al carrer i proclamar el Regne de Déu.

Veiem cases de religiosos que tanquen, envelliment i manca de vocacions. Com llegeix aquests signes dels temps?

És preocupant, ja que es posa en crisi la dimensió servicial, la diaconia. Un agnòstic, Habermas, deia que allà on s'acaba la filosofia comença la religió. Qui atendra els malalts terminals, malalts de sida, tota la marginació? L'Església no pot continuar centrada en els aspectes sacramentals, necessita més creativitat i diàleg amb el món d'avui, ha de desenvolupar la dimensió social i caritativa, estar a prop dels pobres, dels qui pateixen i practicar la justícia. Al capdavant, aquest és el motiu de la política: cercar el bé comú. El que el Papa està fent, en una visió profètica, és tornar la societat cap a l'Evangeli.

Bisbe a Palència

Quin record guarda de la seva època de bisbe a Palència?

El meu record és tremendament alegre, feliç, esperançador. Vaig ser un bisbe *del poble i amb el poble*, vaig intentar escoltar des del primer moment amb assemblees a les 9 zones pastorals de la diòcesi. En una realitat rural, postergada, marginada vaig intentar portar el missatge de Jesús a aquest poble. Som la Castella buida, vam aconseguir crear esperança a la gent, que tenia ganes d'estrenar un bisbe per aplicar el Concili Vaticà II. Va ser una experiència de fraternitat.

Què el va portar a renunciar-hi? Què va hi guanyar i què hi va perdre amb aquesta decisió?

Va arribar un moment que vaig sentir la crida de l'Esperit a encarnar-me en el món dels pobres. Vaig triar Bolívia perquè era el país més pobre d'Amèrica Llatina després d'Haití. A més, no m'hi veia, com a bisbe vell. Només presideix el qui serveix, com diu sant Agustí.

Vostès es va formar durant diversos anys a Roma (Universitat Pontifícia Salesiana i Teresianum). Quin paper té la cúria a l'Església en relació amb el Poble de Déu?

Cal reconèixer els serveis que fa, però, els teòlegs més eximis i algun cardenal han dit que una cosa és el Successor de Pere i una altra la cúria.

Castellanos servint menjar al Centre de Fills de la Zafra, a Montero.

Estem en el camí correcte amb el darrer document *Praedicate Evangelium*. La cúria també s'ha de convertir i ser evangelitzadora, ja que ha realitzat grans limitacions i traves. És un estament pesant, més aviat conservador a qui costa acceptar les novetats del Concili Vaticà II.

Bolívia i Llatinoamèrica

El continent llatinoamericà històricament és al llindar de l'abisme. Quins són els seus pecats principals? I les qualitats?

Aquest és el continent de l'esperança. Acostumo a dir que al nord teniu els mitjans per viure i us falten raons per existir. Al sud no tenim els mitjans, però de raons per existir ens en sobren. Vaig trobar un poble solidari, comunitari, religiós, amb totes les seves màgies i ritus... però en el fons un poble que es refia de Déu. La corrupció, el contraban, l'extorsió i el narcotràfic són les grans nafres de l'hemisferi sud, davant de les quals els governs no fan res.

La seva opció han estat els empobrits, quines són, segons la seva

«L'Església ha de ser ferment, no li ha d'importar el nombre, ni el poder, ni la influència»

«A l'Església totes les decisions les prenen homes i, a més a més, grans. És urgent revertir-ho i que la dona decideixi»

experiència, les claus per acostar-s'hi i ajudar a superar situacions d'injustícia?

La primera cosa, cal escoltar el poble, la realitat sagnant, injusta i cruel que viu, i des d'aquí, amb ells, buscar solucions. Res per al pobre, tot amb el pobre. Quan vaig arribar-hi calia resoldre els problemes reals: vam crear 100 escoles, al cap d'un mes de ser aquí teníem un centre de nens desnodrits (hem pogut salvar 5.000 vides, avui ja no cal) i vam construir 16 temples. Hem format 5.000 professionals amb sensibilitat social, que fan 4 hores de voluntariat a la setmana. Tot això s'ha impulsat des de la Fundació Hombres Nuevos.

L'Església

L'Església catòlica s'apaga a llocs com Llatinoamèrica o Europa?

Una cosa és Europa i una altra Amèrica Llatina. Aquí *Diosito* segueix significant i estant present, encara que hi ha la secularització. L'Església aquí és la institució amb

més credibilitat, perquè està amb els pobres, amb els qui pateixen, amb els malalts. Continua sent un ferment transformador a Amèrica Llatina. A Europa, l'Església hauria de tenir més creativitat, més diàleg amb la societat actual i més fe i confiança en l'Esperit Sant.

L'Església hauria de deixar de preocupar-se per les estadístiques i el nombre de fidels?

Estic d'acord amb el meu amic José M. Castillo que l'Església ha seguit més la Religió que l'Evangeli. L'Església ha de ser ferment, no li ha d'importar ni el nombre, ni el poder, ni la influència. Una Església amb menys estructura i menys poder, amb més presència al món pobre i al món rural. Em trenca l'ànima que els nostres infants no puguin fer tres àpats al dia i això els influeix en el rendiment escolar. Un govern que no inverteix en educació no inverteix en desenvolupament social. L'Església continua sent necessària.

Què opina de la qüestió dels abusos a menors a l'Església?

No hi ha dret, i per mi és una sorpresa. Vaig ser provincial dels agustins i bisbe a Palència, i mai vaig tenir una denúncia de pederàstia. Quan ha sortit tot això, m'ha resultat molt trist i dolorós. Hi ha un mal a l'arrel: l'Església ha anat més a l'autoritat per poder que per fraternitat. Si hi ha amor i afecte, no hi ha explotació ni abusos. La solució és tornar a l'Evangeli, que l'Església sigui comunió fraterna i missió alliberadora. Cal recuperar el Déu de Jesús, que és Pare, Mare, tendresa, compassió.

Com veu la situació de la dona avui a l'Església? Hi ha res a resoldre?

El papa Francesc està fent passes de gegant, com ha de ser. Com va tractar Jesús la dona? No hi consta cap paraula de censura a la dona. La crítica que faig a l'Església és perquè la dona no té capacitat de decisió. Totes les decisions les prenen homes i, a més a més, grans. És urgent revertir-ho i que la dona decideixi.

El Sínode sobre la sinodalitat està despertant, a parts iguals, esperança i sospita. Quins fruits pot donar i quin propòsit considera que té el Papa?

Ja és molt prendre consciència

que l'Església d'avui ha de ser sinodal, estem recorrent un mateix camí, tots iguals, germans i serveis diferents. És l'esquema del Concili Vaticà II: una església circular i al centre Jesús; només importa el Regne, l'Evangeli i que els pobres arribin a tenir-hi el protagonisme: ser evangelitzats i ser evangelitzadors.

Mirar el món

L'home continua solucionant les divergències amb les guerres. Què li fa mal, d'aquest món? Quin bàlsam aplicar-hi?

Em fan mal la violència, les guerres, la injustícia, la insolidaritat. No és just que hi hagi uns interessos individualistes, de poder, de diners i que no resolguem les grans causes de la humanitat, com suprimir la fam al món. Manca crear la cultura de la pau, que ha de néixer de la justícia, d'una distribució dels béns més equitativa. La desigualtat és un dels problemes més seriosos i els polítics promouen interessos bastards del grup dels rics, mentre els empobrits queden tirats a la cuneta de la vida. L'Església ha de continuar sent aquest ferment transformador que a poc a poc torna a Jesús de Natzaret, cap al Regne, on hi hagi justícia, pa per a tothom, la utopia de la fraternitat universal. I no oblidar que la resta ho fa Déu. Per això, hem de ser persones orants i alhora persones que es comprometen amb els vulnerables i surten al carrer a anunciar bones noves i a denunciar allò que no permet que l'home visqui amb dignitat.

Quins signes de mort i quins de resurrecció troba en la història de la humanitat?

La història és única i hi ha signes de vida i de mort. L'Església ha de ser un signe de vida, d'esperança, de solidaritat, de dir que un altre món és possible. De signes de vida n'hi ha molts: a la televisió veiem que hi ha un feminicidi però en aquell mateix moment hi ha milions de persones de credos diferents que estan fent el bé, i això no es comptabilitza. Sembla que la psicologia malalta de l'home només es fixi en la maldat. Entre els signes de mort, l'extorsió impedeix que els pobles tinguin esperança.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Així com Crist..., així l'Església

Benvolgudes i benvolguts, avui, per iniciativa del papa Francesc, celebrem la Jornada Mundial dels Pobres, que arriba ja a la sisena edició. Com a lema, el missatge del Papa reproduceix el passatge de la segona carta als Corintis, on amb l'afirmació «Crist es feu pobre per nosaltres» (cf. 2Co 8,9), l'Apòstol es dirigeix als primers cristians per fonamentar el compromís solidari amb els germans necessitats. Però també el passatge i la mateixa Jornada, diu el Papa, esdevenen «una sana provocació per ajudar-nos a reflexionar sobre el nostre propi estil de vida», que no ha de ser altre que imitar el Crist.

A propòsit d'aquesta Jornada voldria reflexionar sobre aquest «estil de vida» proposat per Crist mateix. El Concili Vaticà II, en el passatge més important dedicat a l'Església i la pobresa, per tres vegades seguides afirma que «així com ha fet Crist», «així ha de fer l'Església» (LG 8). I, a més, en el decret sobre l'activitat missionera, el Concili tornarà amb la mateixa argumentació, afirmant que qui farà

avançar l'Església «pel camí de la pobresa» serà la docilitat a l'Esperit de Crist mateix (cf. AG 5).

La pobresa evangèlica, més que una norma o una llei, és essencialment teològica, és un acte de fe, és l'exercici d'una dependència que transforma les relacions amb els germans, és un «camí» cap a Crist, un escoltar el seu Esperit, un participar en el seu misteri. El ressort positiu de l'esperit de pobresa, com tota vida cristiana autèntica, sempre va més enllà de la llei. Ho diu clarament un escrit del segle II, quan descriu el que són els cristians: «[Aquests] observen les lleis promulgades, però amb la seva vida van més enllà de les lleis [...]. Són pobres, i n'enriqueixen molts. Els manca tot, però neden en l'abundància» (*Carta a Diognet*, V,10.13). L'esperit de pobresa es troba sempre en relació amb la noció de la llibertat, que no és altra que la llibertat dels fills de Déu, donat que tant individualment com eclesialment, la pobresa evangèlica implica un doble alliberament: per una banda l'alliberament de l'obsessió

per les riqueses —tant de les que es tenen com de les que no es tenen— i, en segon lloc, l'alliberament de l'esclavatge de la misèria que pot haver-hi al nostre voltant. Aquest és el veritable «poder» del «no poder» de la pobresa, la llibertat dels fills de Déu.

La invitació a seguir Jesús, que optà preferencialment pels pobres i desvalguts, implica per a tots els batejats una conversió constant a l'esperit de les benaurances evangèliques. Aquest és el gran treball que cal realitzar en la vida de la Església, esdevenint un testimoniatge clau per a l'anunci de l'Evangeli. A més, es tracta d'un do que sempre s'ha de demanar per mitjà de la pregària. Tan sols des d'aquesta òptica es podrà encarar adequadament un dels grans reptes que té l'Església en els moments actuals, que és el de donar resposta, dins el marc de la fe, a la situació dels marginats de la terra, dels explotats del tercer i quart món; i, al mateix temps, farà creïble el testimoniatge cristià en la societat actual.

Ben vostre.

VI Jornada Mundial dels Pobres

SALVADOR CRISTAU
Bisbe de Terrassa

Hi ha una pobresa que ens enriqueix, que ens fa ser més bones persones perquè ens obre als altres, especialment als que passen alguna necessitat, als que són més pobres que nosaltres. Aquesta és aquella pobresa de la qual va parlar Jesús en el Sermó a la Muntanya: «Jesús pujà a la muntanya, s'assegué, i se li acostaren els deixebles. Llavors, prenent la paraula, començà a instruir-los dient: "Feliços els pobres en l'esperit: d'ells és el Regne de cel"» (Mt 5,1-3).

Aquests són els que posen la seva confiança no en les riqueses materials, en els béns de la terra, sinó només en Déu, i per això Jesús els declara feliços, benaurats, perquè només quan el nostre cor descansa en Déu pot ser feliç.

Però hi ha una altra pobresa que fa mal, que fa patir, perquè és fruit de la injustícia, de l'egoisme dels éssers humans. Es tracta de la manca dels recursos necessaris per viure, d'aquells mitjans necessaris com poden ser l'aliment, l'aigua, els medicaments i l'atenció mèdica, l'escalfor per protegir-se del fred, un sostre on poder viure amb dignitat. Tots els éssers humans tenen dret a aquells elements que són necessaris per a la vida.

És veritat que els béns materials, que en ells mateixos no són bons ni dolents, tenen, però, el perill d'atrapar-nos, de dominar-nos el cor de tal manera que ens poden arribar a convertir en esclaus seus. Sempre en desitgem més i més.

Malauradament, la trista realitat és que una gran part de la humanitat no disposa del necessari per viure, per subsistir! I malauradament això és conseqüència de la mala distribució dels béns de la terra d'aquest món. Mala distribució perquè uns pocs ens aferrem sovint a aquests béns pensant que ens poden donar seguretat, i no els sabem compartir amb els altres germans.

El papa Francesc fa uns anys va instaurar aquesta jornada, no perquè nosaltres

puguem solucionar el problema de la pobresa al món, sinó perquè obrim els ulls a aquesta realitat, per remoure un mica el nostre interior i perquè siguem capaços de sortir de la nostra zona de confort i apropar-nos a aquells que no tenen ni confort ni seguretat, i que potser viuen lluny de nosaltres o potser són molt a prop nostre, i nosaltres no ens n'adonem.

El Papa ens recorda en el seu missatge per a la VI Jornada Mundial dels Pobres que no fa gaire temps sortíem d'una situació de confinament per causa de la pandèmia, i aquella experiència ens va fer reflexionar a tots sobre la fragilitat de la vida humana, ens va fer compartir el patiment de moltes persones, moltes d'elles poperes i conegudes nostres. I poc després hem vist també com n'és, de fràgil, la vida amb una guerra en el nostre continent d'Europa, no lluny de nosaltres, amb molt de patiment també. Però la realitat és que els éssers humans ens podem arribar a acostumar a tot, el nostre cor s'endureix, i oblidem fàcilment el sofriment dels germans.

En aquest context tan contradictori s'emmarca la VI Jornada Mundial dels Pobres, amb la invitació —presa de l'apòstol Pau— a tenir la mirada fixa en Jesús, el qual «essent ric, es va fer pobre per nosaltres, per enriquir-nos amb la seva pobresa» (2Co 8,9). En el seu missatge el Sant Pare Francesc ens diu: «Sabem que el problema no són els diners en si, perquè aquest forma part de la vida quotidiana i de les relacions socials de les persones. Més aviat, el que hem de reflexionar és sobre el valor que tenen els diners per a nosaltres: no es pot convertir en un absolut, com si fos la finalitat principal. Aquest aferrament impedeix observar amb realisme la vida de cada dia i ennuvola la mirada, impeding veure les necessitats dels altres. Res més nociu pot esdevenir a un cristià i a una comunitat que ser enlluernats per l'ídol de la riquesa, que acaba encadenant a una visió de la vida efímera i fracassada.»

COMENTARI DE LA PARAULA

Ara i encara no

L'Evangeli que avui comentem és d'aquells que diem que ens parlen dels darrers dies. I en part és així: «Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: no quedarà pedra sobre pedra. (...) Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida.» L'Evangeli parla de la fi del món i, sobretot, de la segona vinguda de Jesucrist, quan retornarà per reconduir totes les coses cap al Pare. És una veritat de fe que professem cada diumenge durant el Credo.

Però aquest Evangeli d'avui no parla només de la fi dels temps i de la segona vinguda de Crist, sinó que parla del nostre temps: del temps de cada dia, del temps que cada cristià viu en aquest món; un temps marcat per l'ara del propi baptisme i de la pròpia vida de fe i per l'encara no del nostre pas d'aquest món a l'altre. Ens parla fonamentalment de la nostra vida, com a cristians enmig del món. «Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amenaça. Però abans de tot això se us enduran detinguts, us perseguiran, us conduiran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom.» *Hi haurà... però abans de tot això....* Abans dels darrers dies, hi ha el cada dia; la lluita de cada dia per

mantenir-se fidel donant testimoni enmig del món del Crist ressuscitat. La incomprensió, les falses acusacions, fins i tot les persecucions, formen part del nostre temps, del nostre pas per aquest món, ja des del moment del nostre baptisme. La vida del cristià, que amb la seva vida dona testimoni del Crist, és una vida que suscita l'odi, l'odi de qui no suporta que portem el nom de Crist i intentem posar el Crist per davant de tot en les nostres vides amb el servei als pobres, amb la denúncia de la injustícia i amb l'esperança d'un cel nou i d'una terra nova, que són l'ànima del nostre obrar en aquest món.

És d'aquest *cada dia* que ens parla l'Evangeli d'avui. I ens diu dues coses molt importants. La primera: «Feu el propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloqüència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la.» La segona: «Però no es perdrà ni un dels vostres cabells.» Dues coses que es poden resumir en una paraula: confiar.

Si volem donar testimoni del Crist, ens cal abandonar-nos totalment a Ell, confiar-hi plenament, amb totes les nostres forces, com al tresor més preuat de la nostra vida, tant com la vida mateixa. Perquè és així com ens guanyarem per sempre la nostra vida.

LLUC TORCAL
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

QUIQUE FERNÁNDEZ

Coordinador d'Escola d'Animació Bíblica

Podem identificar el moment en què Jesús institueix l'Església?

Aquesta és una qüestió oberta, potser més des de l'eclesiologia que des de l'estudi bíblic. I no perquè els biblistes hagin trobat la resposta correcta i exacta, sinó més aviat perquè no sol ser un dels temes d'estudi i discussió entre els que es dediquen a estudiar la Bíblia. Perquè, en definitiva, des de l'exegesi no es desprèn aquesta única resposta que, des d'altres instàncies i disciplines, es podria pretendre.

I, d'altra banda, com a qüestió oberta que és, trobem una bona mostra de respostes possibles que uns i altres, en moments diferents, han formulat. Vegem-ne alguns exemples:

—L'elecció dels Dotze, com el primer dels passos en crear la petita però primera comunitat.

—El primat de Pere, acceptant la interpretació i traducció que es fa de les paraules de Jesús amb aquests dos binomis: roca-pedra i comunitat-Església.

—L'Últim Sopar, en què per primera vegada l'assemblea reunida celebra l'Eucaristia. Aquesta assemblea és l'Església que camina i peregrina en la vida terrenal.

—Jesús a la Creu, especialment quan fa entrega de la seva Mare al Deixeble estimat, que ens representa als seus seguidors, l'Església, com a deixebles estimats de Jesús.

No podem obviar que n'hi ha que defensen que Jesús no va fundar l'Església i, fins i tot, n'hi ha que sostenen que Jesús no la va voler fundar.

Però fins i tot els que creiem que sí que ho va voler i que sí que ho va fer hem de reconèixer que no podem respondre amb exactitud respecte d'un únic moment fundacional. Potser perquè es tracta més aviat no d'un sol moment sinó de tot un itinerari amb diversos moments complementaris.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge XXXIII de durant l'any

Lectura primera

Ml 3,19-20a

*Per a vosaltres sortirà
el sol de la felicitat*

Lectura de la profecia
de Malaquies:

Vindrà aquell dia abrusador com una fornal. Tots els orgullosos i els injustos seran igual que rostoll, i aquell dia, quan arribi, els incendiarà, no en deixarà ni l'arrel ni la tija, diu el Senyor de l'univers. Però per a vosaltres, que venereu el meu nom, sortirà el sol de la felicitat, i els seus raigs seran saludables.

Al·leluia

Lc 21,28

*Alceu el cap ben alt
perquè molt aviat sereu alliberats.*

Evangelí

Lc 21,5-19

Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida

Lectura de l'evangelí segons sant Lluç:

En aquell temps, alguns paraven del temple, fent notar les seves pedres magnífiques i les ofrenes que el decoraven. Jesús digué: «Això que veieu, vindran dies que tot serà destruït: no quedarà pedra sobre pedra.» Llavors li preguntaren: «Mestre, quan serà tot això i quin senyal anunciarà que està a punt de succeir?» Jesús respongué: «Esti-

Salm responsorial

97

Canteu al Senyor
les vostres melodies,
canteu-li al so de les cítares;
aclameu el rei, que és el Senyor,
amb trompetes i tocs de corn.

*R. Ve el Senyor a judicar
amb raó tots els pobles.*

Bramula el mar amb tot
el que s'hi mou,
el món i tots els qui l'habiten;
tots els rius aplaudeixen,
i aclamen les muntanyes,
en veure que ve el Senyor
a judicar la terra. *R.*

Judicarà tot el món amb justícia,
tots els pobles amb raó. *R.*

gueu alerta, no us deixeu enganyar, perquè vindran molts que s'apropiaran el meu nom. Diran: «Soc jo», i també: «Ja arriba el moment.» Deixeu-los estar; no hi aneu, amb ells. I quan sentireu parlar de guerres i de revoltes, no us alarmeu. Això ha de succeir primer, però la fi no vindrà de seguida.» Després els deia: «Una nació prendrà les armes contra una altra, i un regne contra un altre regne. Hi haurà grans terratrèmols, fams i pestes pertot arreu, passaran fets espantosos i apareixeran al cel grans senyals d'amenaça. Però abans de tot això se us enduran de tinguts, us perseguiran, us condui-

Lectura segona

2Te 3,7-12

Qui no vulgui treballar, que no mengi

Lectura de la segona carta de sant Pau als cristians de Tessalònica:

Germans, ja sabeu què heu de fer si voleu imitar-nos. Entre vosaltres no vivíem mai desvagats, i a ningú no demanàvem de franc el pa que menjàvem, sinó que ens escarrassàvem treballant nit i dia per no afeixugar ningú dels vostres. No és que no tinguem dret a la nostra manutenció, però volíem donar-vos un exemple amb la nostra vida, perquè vosaltres l'imitéssiu. Recordeu que quan érem entre vosaltres us repetíem aquesta regla: «Qui no vulgui treballar, que no mengi.» Us escrivim això perquè sentim dir que alguns de vosaltres viuen desvagats i, a més de no treballar, es posen on no els demanen. A tots aquests, els ordenem i els recomanem en nom de Jesucrist, el Senyor, que treballin en pau per guanyar-se el pa que mengen.

ran a les sinagogues o a les presons, us presentaran als tribunals dels reis o als governadors, acusats de portar el meu nom. Serà una ocasió de donar testimoni. Feu el propòsit des d'ara de no preparar-vos la defensa: jo mateix us donaré una eloqüència i una saviesa, i cap dels vostres acusadors no serà capaç de resistir-la o de contradir-la. Sereu traïts fins i tot pels pares, pels germans, parents i amics, en mataran alguns de vosaltres, i sereu odiats de tothom pel fet de portar el meu nom. Però no es perdrà ni un dels vostres cabells. Sofrint amb constància us guanyareu per sempre la vostra vida.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC C; FERIAI II)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 1)

Novembre

13. DIUMENGE

Diumenge XXXIII de durant l'any, Verd. Lectures: Malaquies 3,19-20a / Salm 97 / 2 Tessalonicencs 3,7-12 / Lluc 21,5-19
SANTORAL: Dídac d'Alcalà, rel.; Ennata, vg.; Estanislau de Kostka, rel.; Homobò; Leandre, b.; Nicolau i el Gran, p.

14. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 1,1-5b;2,1-5a / Salm 1 / Lluc 18,35-43
SANTORAL: Josep Pignatelli, prev.; Serapi, mr.; Veneranda, vg.

15. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 3,1-6.14-22 / Salm 14 / Lluc 19,1-10. O bé: *Sant Albert el Gran* (ML), *Blanc*. SANTORAL: Eugeni, b.; Leopold.

16. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 4,1-11 / Salm 150 / Lluc 19,11-28. O bé: *Santa Margarida* (ML), *Blanc*;

Santa Gertrudis (ML), *Blanc*. SANTORAL: Edmon, b.

17. DIJOUS

Santa Elisabet d'Hongria (MO), *Blanc*. Lectures: Apocalipsi 5,1-10 / Salm 149 / Lluc 19,41-44
SANTORAL: Gregori Taumaturg, b.; Iscle i Victòria, mr.

18. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 10,8-11 / Salm 118 / Lluc 19,45-48. Barcelona: *Dedicació de la catedral* (S), *Blanc*. SANTORAL: Aureli, mr.; Romà, mr

19. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Apocalipsi 11,4-12 / Salm 143 / Lluc 20,27-40
SANTORAL: Benigne, b. i mr.; Silva, vg. i mr.; Octavi i Adventor, mr.

El Sant 17 NOVEMBRE

Santa Elisabet d'Hongria

La fe cristiana o és encarnada o no és res. D'aquí que, des del començament, l'atenció a les necessitats socials, i més en concret la dedicació als pobres, hagi estat un dels distintius de l'Església. Molts sants han sobresortit en aquesta entrega personal, com és el cas de santa Elisabet d'Hongria (1207 - 1231).

Filla del rei d'Hongria, estava emparentada amb bona part dels monarques europeus del moment, com per exemple amb Jaume I, casat amb la germana d'Elisabet, Violant. Però la nostra santa des de petita sempre va mostrar més pietat religiosa que interès pel poder polític. Va tenir la sort de casar-se amb el príncep alemany Lluís de Tübingia, que era tan devot com ella, per la qual cosa Elisabet va poder obrir hospitals per als pobres i atendre'ls personalment. Però esmerçava tants diners i recursos en l'ajuda als pobres que va crear malestar a la cort. Una vegada que duia menjar d'amagat entre els plecs del vestit, un cunyat seu li va demanar que li ensenyés què portava; quan ella va obrir la roba el menjar s'havia convertit miraculosament en flors. Quan Elisabet va enviuar, va entrar en un convent de franciscanes que ella mateixa havia ajudat a fundar i hi va morir al cap de poc, amb només 25 anys, a causa de l'austeritat de vida que portava. Va ser canonitzada per Gregori IX el 1235.

Esperant amb goig el nou missal

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

En l'àmbit de les qüestions litúrgiques serà un goig ben aviat tenir a les mans la tercera edició del Missal romà en català. Els membres de la CIL l'han preparada, amb cura i no sense dificultats, durant anys. Diem nou missal per dir, ja que pròpiament no és nou, el missal de l'Església actualitzat, sobretot pel que fa al santoral. Tenir l'edició nova del missal ha de ser motiu per descobrir què és un missal.

Aquest no és un llibre qualsevol, és el llibre que conté la pregària de l'Església per celebrar el do més gran, l'Eucaristia que el Senyor ens ha deixat, memòria de la seva ofrena pasqual, presència seva entre nosaltres, nodriment i penyora de la vida eterna. El papa Francesc, amb la seva bellíssima, profunda i espiritual exhortació *Desiderio desideravi* ens convida a celebrar la litúrgia amb estupor. D'on ve la raó d'aquest estupor? Només hi ha un motiu: en la litúrgia hi ha el Senyor. L'estupor per la litúrgia no ve per les formes externes, sinó pel que és en si mateixa. També ens exhorta a la sempre necessària formació litúrgica. La recepció de l'edició nova pot ser una bona ocasió per fer-la. La formació litúrgica no s'ha de donar per suposada, sempre és nova i urgeix.

El missal certament no és objecte de veneració ja que no conté la Paraula de Déu i, tanmateix, ha de ser usat amb un gran respecte per part de tots. El missal està al servei de tots, però també nosaltres estem a la seva disposició. Això és: l'hem d'emprar amb suma delicadesa ja que conté la manera i les paraules de com hem de celebrar l'Eucaristia, que és de l'Església, no nostra. I, per tant, cal evitar de caure en una creativitat pastoral mal entesa, en un judici superficial de les versions, en tota mena de subjectivisme. La litúrgia té un llenguatge propi i aquest és objecte de catequesi. Poso per exemple qualsevol prefaci: quina bellesa teològica no conté!

El missal preserva l'Eucaristia i

l'allibera de tota desvirtuació. Per això l'observança de les rúbriques és important. En la litúrgia tot té un sentit, no hi ha res superflu. El missal, en continuïtat amb la tradició orant, conté la fe de l'Església feta pregària. La norma de la fe ve de la norma de la pregària. És la profunda relació que hi ha sempre entre *lex credendi* i *lex orandi*. En aquest sentit, és signe de comunió.

El missal no és el llibre del celebrant només, pertany a l'assemblea que celebra. Totes les pregàries que conté són de l'Església i per a l'Església. Es poden comptar amb una mà les pregàries que el celebrant diu per ell tot sol durant la celebració. Totes les pregàries són presidencials: expressen la pregària de tots. Això es manifesta amb la invitació a la pregària que sovintreja amb l'aclamació: *Preguem* o en el diàleg que introdueix la pregària eucarística. També amb l'Amén del final amb el qual la pregària que ha fet un de sol, esdevé la pregària de tots. També s'ha de fer notar que en la història dels llibres litúrgics mai consta el nom del qui ha compostat la pregària. Aquest anonimat expressa que el subjecte orant és l'Església.

No s'hi val dir: hi ha un nou missal, el comprem i prou. No! Cal fer-ne recepció, estudiar-lo, meditar-lo i descobrir-ne tota la riquesa que conté. També les possibilitats que té des del punt de vista pastoral. Molt sovint es constata el desconeixement dels llibres litúrgics, els quals són usats des del punt de vista pràctic, i no com a lloc de la mistagògia del poble de Déu, que, a través de la celebració, s'introdueix en el Misteri del Senyor glorificat. Acollim, doncs, amb goig la renovada edició de Missal romà, tant els celebrants com els fidels i cal desitjar que en les diòcesis sigui presentat amb tots els seus significats: litúrgic, evangelitzador i espiritual. Felicitem, també, els qui l'han preparat. Tant de bo puguem començar el nou any litúrgic amb el nou missal.

Ceuta 22 – Projecte Frontera Sud (i II)

BERTA ESCODA PALOUZÍÉ

Alumna de segon de Batxillerat
Jesuïtes Sant Gervasi – Escola Infant
Jesús

A la tarda, vam conèixer el costat contrari. Vam tenir una trobada amb joves migrants del CETI, ajudats per l'associació Elín. Va venir un grup d'uns trenta joves i, primer, vam tenir una estona de coneixença. Nosaltres vam explicar de quines escoles veníem i ells ens van presentar l'associació. Després, en grups petits, vam fer una dinàmica per buscar semblances i diferències entre nosaltres, per adonar-nos que tots som iguals i, alhora, tots som diferents. Per concloure l'activitat, vam estar una estona ballant, parlant i compartint la nostra manera de fer.

El dimecres vam començar el dia veient la pel·lícula *Adú* i, posteriorment, vam fer un petit debat. La pel·lícula no ens va deixar indiferents. Després d'haver conegut alguns dels joves que ho deixen tot per aconseguir una vida millor, la història de la pel·lícula tenia cara i nom. A la tarda, vam agafar un autocar i vam anar a la platja de Benzú per veure la frontera de la qual tant havíem parlat. Sabíem on anàvem i el que ens trobaríem, però, en veure-ho amb els nostres propis ulls, se'ns va encongir el cor.

Davant la tanca, mil pensaments ens van envair. Com pot ser que un paisatge tan bonic estigui embrutat per una tanca que s'ha endut centenars de vides i somnis al llarg dels anys? Després, vam parlar amb un responsable de la guàrdia civil, que ens va explicar l'evolució d'aquest punt de la frontera i la gestió que en fan quan hi ha un intent de salt. Una altra persona, una nova perspectiva.

Ara bé, l'experiència no va acabar a Ceuta, sinó que, en tornar a Barcelona, vam anar a Migra Studium, un dels centres d'acollida que hi ha a la nostra ciutat, per reflexionar sobre tot allò que ha-

via passat en els últims dies. Allà vam conèixer la tasca que fan els voluntaris i les voluntàries, i vam celebrar una eucaristia per agrair tots els aprenentatges. En portar el tancament de l'experiència a Barcelona, vam emportar-nos també amb nosaltres totes les vivències. L'experiència de Frontera Sud no s'acabava allà, ara estava a les nostres mans donar a conèixer tot allò que havíem viscut.

Aquests dies tan impactants i plens d'emocions ens han fet créixer com a persones i han canviat la nostra manera de veure la vida. Després d'acostar-nos a una realitat tan injusta i colpidora, alguna cosa dins nostre ha canviat i, ara, volem ser agents de canvi. De ben segur que aquesta experiència deixarà una gran marca en tots nosaltres que mai no oblidarem.

Trobada entre joves migrants del CETI de Ceuta i estudiants de Jesuïtes Educació, promoguda per la Fundació Elín.

Postals des d'Andalusia

La Jornada Mundial dels Pobres

A mitjans de novembre arriba la Jornada Mundial dels Pobres, una cita per a la reflexió urgent i l'ajuda generosa. S'ha parlat molt que vivim en una societat immersa en la «cultura d'allò instantani», on la lectura és vertical, el pensament és superficial i la nostra actitud davant l'adquisició de coneixements és mandrosa. Però hi ha una cosa que ha de colpejar les consciències lliures, i no és una cosa instantània o superficial: la pobresa en el món d'avui. Els percentatges altíssims de persones necessitades, la fam, les onades de violència que ens deixen atònits mentre miren d'enderrocar-se tots els murs de la pau: el diàleg, la comprensió, el consens, la recerca de solucions conjuntes de cara a la solució dels problemes.

Andalusia ha ocupat durant molts anys els darrers llocs en el rànquing del desenvolupament i, encara avui, als nostres dies hi ha zones deprimides que reclamen més atenció per part de tothom. Cosa que vol dir que «els pobres i les pobreses» sempre seran amb nosaltres.

El papa Francesc ha assenyalat, en el seu missatge per a aquesta jornada, que «davant dels pobres no es fa retòrica, sinó que es posa fil a l'agulla i es practica la fe involucrant-se directament, sense delegar en ningú (...). Sabem que el problema no són els diners en ells mateixos, sinó l'aferrament a uns diners que ens allunyen dels pobres i dels necessitats. Aquest aferrament impedeix observar amb realisme la vida de cada dia i emboira la mirada, impeding veure les necessitats dels altres».

De pobres, n'hi ha a tot arreu i «les pobreses» brollen, potser, quan menys ens ho esperem. El Papa ens demana aquests dies, almenys, «un examen de consciència personal i comunitari, que ens preguntem si la pobresa de Jesús és la nostra companya fidel de vida».

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Jesús hi és

Jesús és al Sagrari. S'ha quedat amb nosaltres per sempre. Recordo les paraules d'un sant missioner, quan parlava de la resurrecció de Jesucrist: «Al sepulcre hi ha una inscripció: "No és aquí. Ha ressuscitat." No és al sepulcre. És al Sagrari.» Jesús s'ha quedat per sempre al Sagrari. I ens espera. Acudim-hi. Ell hi és sempre. És per amor que és allí. És per amor a tots i a cadascú.

Jesús ens estima. És el que es queda al Sagrari com a presoner per amor. Ens estima tant que no ens ha volgut deixar sols, orfes, i des del Sagrari ens mira, ens escolta, ens parla, ens estima...

Fem la dolça experiència de passar una estona a prop d'Ell, d'escoltar el batec del seu cor, curull d'amor. I sentirem l'escalf de l'amic fidel, el foc d'amor d'un Déu.

Gràcies, Jesús, d'haver-vos quedat per sempre. Gràcies, Jesús, d'haver-vos fet tan petit i tan feble per mi. En un bocí de pa amagueu la vostra divinitat. I resteu al Sagrari, presoner, per ser a prop nostre sempre. «Qui podria descobrir la seva grandesa? Qui podria mesurar el seu immens poder i posar-se a explicar tot el seu amor? (...) les meravelles del Senyor no es poden esbrinar» (Eclesiàstic 18,4-6).

Certament, el seu amor no té límits. És un amor que s'abruza i s'escampa per tot arreu. És Déu que s'ha quedat al Sagrari, presoner de la seva criatura, per amor.

GNA. NÚRIA VIÑOLAS I ESTEVA

Una manera d'activar l'economia

Què li passa al Ministeri de Treball? No en tenen prou d'exigir-nos que treballem fins als 65 anys que,

a més, ens incentiven per treballar encara més? En lloc d'invertir en les persones que ja som grans, el que haurien de fer és utilitzar aquests diners per formar la gent jove que necessita una feina. Així, activarien l'economia i podrien deixar descansar els que ja fa un munt d'anys que treballem.

No entenc com en lloc d'invertir diners en la formació dels joves es volen gastar diners en els que ja estem cansats de treballar; encara volen que continuem treballant. Que no entenen que volem viure una mica la vida i gaudir d'allò que no hem pogut fins ara, ja que havíem d'acomplir amb les obligacions laborals?

SALVADOR CLARAMUNT SALA

Més que un problema mèdic

Davant de l'increment dels suïcidis en adolescents, al marge dels esdeveniments traumàtics que incideixen en la seva ment, els factors que actuen en l'augment d'aquests suïcidis estan relacionats amb els problemes personals i els entorns familiars i socials. La prevenció i la possibilitat que les persones demanin ajuda, i se'ls acompanyi en els moments inicials del procés, són clau per a una intervenció adient. Però el suïcidi no és només un problema mèdic. És el símptoma del fracàs d'una educació que ha abandonat la pretensió de conformació moral de les consciències i que ha perdut la capacitat d'il·lusionar. Una motivació que està relacionada amb una adequada oferta de sentit que doni plenitud a les necessitats del cor i de la ment de les persones.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Hem d'emprendre amb joia i esperança una autèntica nova evangelització»

Andrés Eduardo García Infante, autor d'«Echad las redes», d'Editorial Sal Terrae

MAC

Andrés Eduardo García Infante és llicenciat en Ciències Religioses per l'Institut Superior Sant Pau de Màlaga, màster en Teologia per la Universitat de Múrcia-ITM i llicenciat en Teologia Fonamental per la Pontifícia Universitat Antoniana de Roma. Treballa com a professor de Religió i Filosofia en ensenyament secundari i també és docent als centres teològics de la diòcesi de Màlaga. Acaba de publicar el llibre *Echad las redes. Teología para principiantes*, publicat per l'Editorial Sal Terrae, del Grupo de Comunicación Loyola.

Quins són els objectius essencials d'aquest llibre?

Tal com escric a la introducció, espero que contribueixi al diàleg entre el cristianisme i la cultura actual, mostri el caràcter raonable de la fe i, per damunt de tot, ajudi qui el llegeixi a trobar-se amb el bé, la veritat

«Twitter és una oportunitat magnífica per evangelitzar»

i la bellesa del Déu que s'ha revelat en Jesús de Natzaret.

La gènesi de la seva elaboració parteix dels dubtes i inquietuds dels joves.

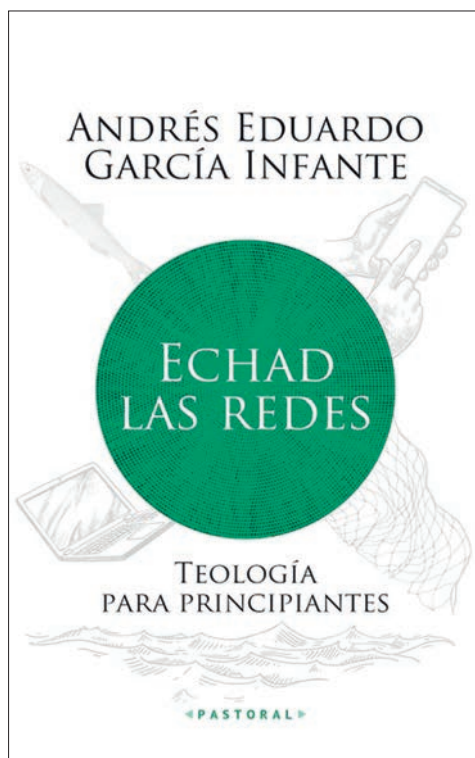
Efectivament, però també dels dubtes d'adults que han sentit la necessitat d'aprofundir en la fe. Les bigues mestres del que he anat desenvolupant en el llibre es van forjar a les meves classes, a catequesi i a Twitter, atès que he pogut confrontar-me amb els dubtes i inquietuds de persones de sensibilitats diverses.

A quin tipus de públic va adreçat *Echad las redes*?

Jo diria que a tota mena de públic. D'una banda, a totes aquelles persones que sentin la necessitat d'endinsar-se, amb certa profunditat, en alguns aspectes del Misteri de Déu... però que no estan acostumades a llegir assajos de teologia. He tractat de mantenir-me en equilibri entre l'exposició més tècnica, per dir-ho així, i el llenguatge divulgatiu. D'altra banda, crec que pot ser una eina molt útil per a totes aquelles persones que tenen responsabilitats pastorals, ja que en el llibre podran trobar respostes a preguntes com ara: té fi l'univers?, ciència i fe estan enfrontades?, com parlar de Déu?, existeixen els miracles?, per què va morir Jesús?, van els gossos al cel?, etc.

En una de les pàgines defineix la Mare de Déu com «l'Arca de la Nova Aliança, el Tabernacle, el Sancta sanctorum».

Sí, perquè el Verb s'hi fa carn, l'Etern entra de ple en les coordenades espai-temporals, el Creador abraça la seva criatura i assumeix la nostra naturalesa. Veritablement amb l'Encarnació, per ella mateixa, n'hi hauria prou per estar tota una vida meditant-la amb admiració,

«Estem passant d'una pastoral de manteniment a una pastoral missionera»

agraïnt-li amb llàgrimes i proclamant-la amb alegria.

També comenta que «som davant d'un canvi de paradigma social i, en conseqüència, eclesial» i que els teòlegs estan cridats a desenvolupar-hi «un paper fonamental».

Els teòlegs estem cridats a oferir un servei eclesial amb vista a l'anunci de l'Evangeli. Hem de cercar camins nous, dialogar amb la cultura, connectar amb els homes i les dones d'avui, sense traïr el tresor de la Revelació que custodia l'Església, sempre sota el guiatge del Magisteri. Tot plegat, res que no hagin fet els nostres predecessors. Què hauria estat del cristianisme sense el transvasament de la fe, de les categories de pensament semita a la constel·lació pròpia de l'hel·lenisme? Què hauria estat de nosaltres sense el desenvolupament doctrinal de la Patrística? Cal agrair a tants homes i dones que, al llarg dels segles i seguint l'impuls de l'Esperit, han cercat de contemplar el bé, la veritat i la bellesa de Déu i proporcionar el que s'ha contemplat als seus coetanis!

Per què considera que Twitter

és el nou areòpag per anunciar l'Evangeli?

Perquè és una eina que ens ofereix unes possibilitats de comunicació que mai abans s'havien vist, ja que ens permet interactuar a l'instant amb persones de qualsevol racó del planeta. Crec que això és una oportunitat magnífica per evangelitzar.

Com ens recorda el papa Francesc, estem en una Església en sortida...

Efectivament. De res no serveix cavar trinxeres, sense més ni més. Com diu el Sant Pare, estem en una Església en sortida... una Església que està iniciant una tasca de reconversió estructural al continent europeu, atès que estem passant d'una pastoral de manteniment a una pastoral missionera. Ja no podem donar per fet el substrat comú cristià, ni podem viure de les rendes del passat, sinó que hem d'emprendre amb joia i esperança una autèntica nova evangelització. Per a això, res millor que posar els ulls en Jesús, seguint l'empremta de gegants que, abans que nosaltres, van dur la Bona Nova a tots els racons de la terra.

Laberint de penediments

Xavier Bartumeus presenta la seva obra sobre el «Purgatori» de la «Divina Comèdia»

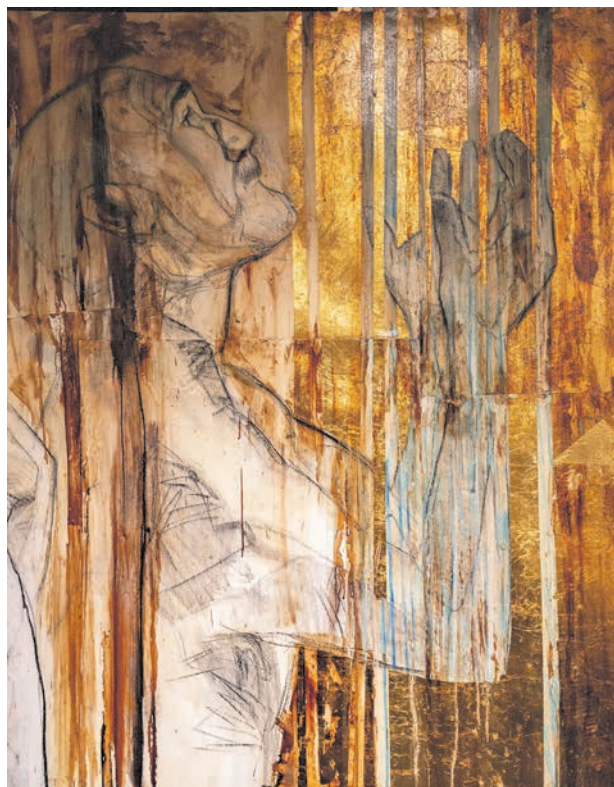
MAC
Barcelona

El polifacètic artista Xavier Bartumeus està duent a terme una obra monumental: la trilogia de la *Divina Comèdia*, el poema magistral de Dante Alighieri, plasmada en imatges. Ara fa un any, presentava al Reial Cercle Artístic de Barcelona (carrer dels Arcs, 5) la seva particular visió pictòrica de l'*Infern*. Fins al 16 de novembre i a la mateixa seu, dona a conèixer la iconografia que ha engendrat per al *Purgatori*. Tot un laberint de penediments que cobren vida a través del seu enginy creatiu. L'entrada a l'exposició és lliure.

«El *Purgatori* és la part més desconeguda de la *Divina Comèdia*. És també la més poètica, la més complexa, on els personatges entren, surten, reflexionen... Hi són presents els pecats capitals, les benaurances i nombroses pregàries. N'he hagut de fer un gran esforç de síntesi. Penso que és la part més important de tota l'obra perquè enllaça el cel amb l'infern, i a l'inrevés», explica Bartumeus. «Treballar-hi m'ha ajudat a entendre que jo tinc un final. Ha estat l'inici per comprendre la meua pròpia mort», revela l'artista.

Així mateix, reconeix que els dibuixos del *Purgatori* «no són tan sensacionalistes com els de l'*Infern*». «Es tracta d'un treball plàstic —afegeix— amb unes il·lustracions molt més introspectives. Aquí parlo més de mi; és potser una obra més autobiogràfica.» Els dibuixos, caracteritzats pels traços forts i expressius, són també més acolorits. «Ara bé, l'esclat de color arribarà amb el *Paradís*; ja he començat a fer-ne esbossos», afirma.

Xavier Bartumeus està convençut que «per fer aquest tipus d'obres has de ser creient, si no el que fas són simplement unes il·lustracions». El mateix artista va parlar fa quatre mesos a *Catalunya Cristiana* (número 2.235) del seu procés de conversió, que «es va produir fa uns dos anys mentre esculpia una imatge de sant Josep» per a la Secció de Barcelona de l'Adoració Nocturna Femenina Espanyola.

Agustí Codinach

Detall d'una de les obres exposades.

Religions for Peace Manresa 2022 Transforma

CRUÏLLA DE CAMINS

Una Resposta Intergeneracional
Multireligiosa a la Crisi Social i Ambiental

Fòrum Internacional Multireligiós Manresa 2022

28-30 de novembre de 2022
Auditori Espai Plana de l'Om

CRUÏLLA DE CAMINS és organitzat per:
Religions for Peace Ajuntament de Manresa

Amb la col·laboració de:
DIPLOCAE

Més informació:
www.manresa2022.cat

Un projecte de: MANRESA 2022 Transforma

Amb la col·laboració de: AUSA, DENSO, PUJOL

Dirigida executiva: M

Amb el suport de: Diputació de Barcelona, Generalitat de Catalunya, EUROPEAN UNION

Amb la col·laboració especial de: Fundació "la Caixa"

Un grup de recerca, liderat pel Dr. Nicola Aceto, ha fet un important descobriment sobre el càncer de mama.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Descobriments sobre les metàstasis que ocasionen càncer de mama

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Tots sabeu que un càncer és un tumor produït per unes cèl·lules malignes que es van multiplicant i generalment fan «metàstasis», que vol dir que algunes d'elles emigren del seu lloc tumoral i se situen a altres parts del cos. Quan hi ha hagut metàstasis, el càncer és molt més difícil de curar. Cal advertir, però, que també depèn de la classe de càncer. En realitat, «càncer» és un nom genèric, no una malaltia única. Aquesta denominació comprèn més de 200 malalties diferents. Actualment ja s'ha aconseguit molt en la guarició d'aquesta mena d'afecacions. Fa cosa d'un segle que els càncers es consideraven incurables i avui dia la supervivència dels que se n'han vist afectats ja supera el 50%. Cal dir, tanmateix, que depèn de la classe de càncer. Per exemple, en el cas de pròstata o mama, la guarició ja arriba al 80%, però en altres és molt més baixa.

Però continuen fent-se nous descobriments i ens ha arribat la notícia d'una troballa que s'ha fet recentment, que és ben interessant, i m'ha semblat que també a vosaltres us plaurà de saber-la. Com que la in-

vestigació sobre com es formen les metàstasis és essencial per millorar el pronòstic de la malaltia, un grup de recerca, liderat pel Dr. Nicola Aceto, del Swiss Federal Institute of Technology, a Zúric, va pensar a estudiar com fan les cèl·lules metastàtiques que deixen el tumor i descobriren, en el cas del càncer de mama, que l'entrada d'aquestes cèl·lules a la sang seguia un patró relacionat amb els cicles del son. Aleshores van decidir analitzar el fenomen en ratolins i van veure que passava el mateix. I seguien altres experiments que acabaren confirmant el fet: en general, és principalment quan es dorm que cèl·lules canceroses surten dels tumors.

Aquest descobriment pot permetre tractaments millors, com ara administrar fàrmacs durant la nit, que serien efectius per eliminar les cèl·lules perilloses, i també té implicacions per al diagnòstic, ja que les mesures resultarien més precises durant la nit. No podem afegir-hi res més. Però, oi que és interessant veure fins a quins detalls arriba la investigació dels experts que estudien les malalties?

GENT DE CASA

Joan Baptista Ambrós Vilà

JOAN PALLARÈS-PERSONAT

Historiador

A casa havia sentit parlar del pare Ambrós. De fet, conservo algun dels llibres escolars del meu pare i un que m'entretenia molt al final de la infantesa; era un llibret d'unes noranta pàgines titulat *Elementos de Historia de España* i l'autor era P. Juan B. Ambrós, amb data del 1913.

El pare Joan Baptista Ambrós i Vilà havia nascut a Mataró el 20 de març del 1848 i va ser alumne de l'Escola Pia de Santa Anna, que els escolapis havien establert allà el 1738. Va ingressar a la congregació el 1865 i, després de passar pels noviciats de Sabadell i Moià, va professar solemnement el 1870. Es va dedicar a l'ensenyament, principalment de geografia i història.

Entre el 1872 i el 1882 va estar a

Cuba, a l'escola de Camagüey. De retorn a la península, va passar pels col·legis de Sant Antoni, a Barcelona, Sabadell i Mataró fins que el 1899 va ser nomenat rector de l'escola de Vilanova i la Geltrú.

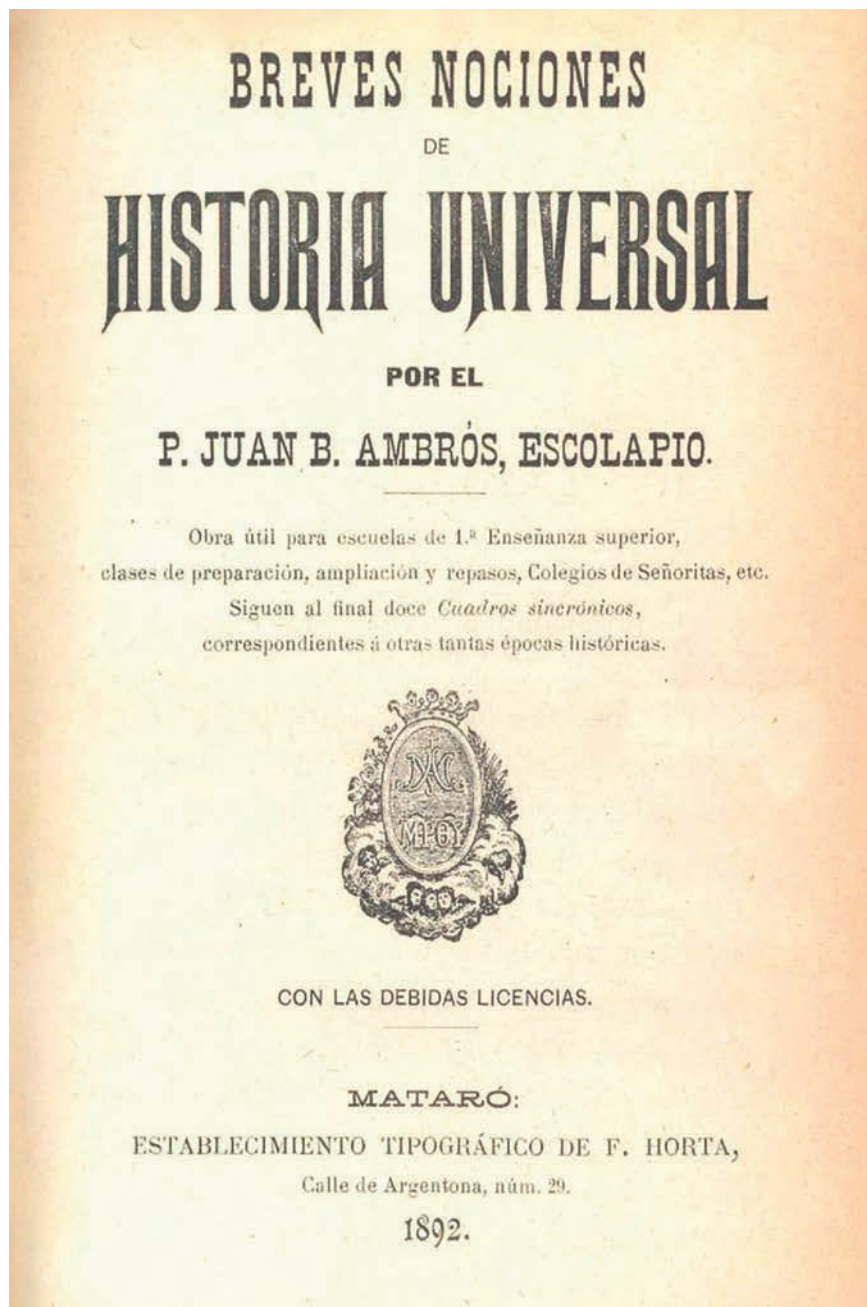
El 1902, nomenat assistent provincial, el pare provincial li encarregà l'organització de les dues escoles que la congregació tenia a Cuba, recent assolida la independència del país. Va crear una visitadoria, que presidí fins al 1906, quan retornà a Catalunya. Va continuar com a assistent fins als dies amargs de la Setmana Tràgica del 1909, quan seria nomenat rector de l'Escola Pia de Caldes de Montbui, escola que obria les portes a l'immoble anomenat Casa Marquès, a la plaça de l'Àngel; l'acollida va ser tal que van haver de llogar la casa annexa de La Sibèria per encabir-hi l'alumnat.

El pare Ambrós va posar en marxa l'escola a Caldes el setembre del 1909. Fou possible gràcies al llegat dels germans Salvador i Rosa Font i Boet —ell havia estat alumne de l'escola mataronina—, que cediren la seva residència, la Casa Marquès, per establir-hi l'escola. El seu primer rector s'hi lliurà totalment, fins i tot amb classes nocturnes per a obrers. El 1914 emprengué reformes i construí una nova planta a l'edifici per acollir l'augment de l'alumnat.

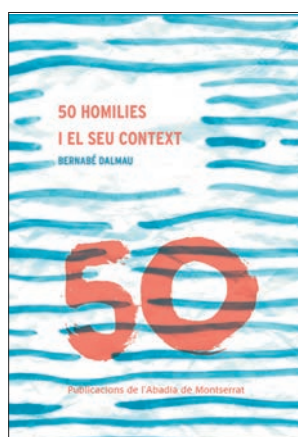
Des del 1892, el P. Ambrós publicà diversos llibres de text per a l'ensenyament, sempre en el seu àmbit de la geografia i la història. Són llibres com els actuals llibres de butxaca, amb tapa dura i il·lustracions dibuixades; amb preguntes i respostes a l'estil del catecisme. Plantejaments senzills de fàcil assimilació que, sobretot a les escoles pies, però també a altres centres, van gaudir de gran predicament durant dècades.

Els tretze anys passats a Caldes com a rector van consolidar i ampliar l'escola, la qual esdevindria emblemàtica per a la població. Avui continua formant alumnes; de vegades són la cinquena generació d'una mateixa família.

El seu record ha perdurat durant molts anys després de la seva mort, esdevinguda a Caldes de Montbui el 24 de desembre, vigília de Nadal, del 1922. Va ser enterrat al panteó que la congregació de l'Escola Pia té al cementiri de la població. A la seva mort, el P. Josep Vila assumí la funció de nou rector.

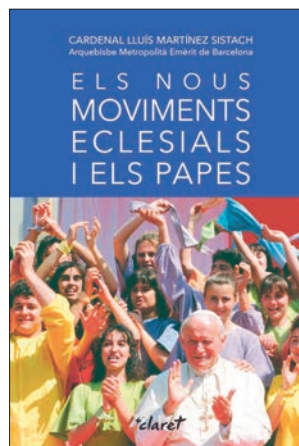
Portada d'una dels nombrosos llibres pedagògics del P. Ambrós.

BERNABÉ DALMAU

50 homilies i el seu context
Publicacions de l'Abadia
de Montserrat, 2022, 160 pàg.

El P. Bernabé Dalmau va commemorar l'1 d'octubre passat els cinquanta anys de la seva ordenació presbiteral. Per celebrar aquesta efemèride, el P. Dalmau ha escollit una de les seves homilies per cada any. «La predicació és fer el pas de la Paraula de Déu a la vida dels qui l'acaben d'escoltar», afirma l'autor en la introducció del llibre.

CARDENAL LLUÍS MARTÍNEZ SISTACH

Els nous moviments eclesials i els Papes
Editorial Claret, 2022, 72 pàg.

Les orientacions de Joan Pau II, Benet XVI i Francesc sobre els nous moviments eclesials posen en relleu la seva decisiva aportació espiritual i pastoral. Aquestes reflexions expressen tot allò que els moviments han de millorar perquè ajudin a l'evangelització i al testimoni cristianisme en el món d'avui.

Llibres més
venuts el mes
d'OCTUBRE

EQUIP EDICIÓ EDITORIAL CLARET

Paraula i Vida 2023
Editorial Claret

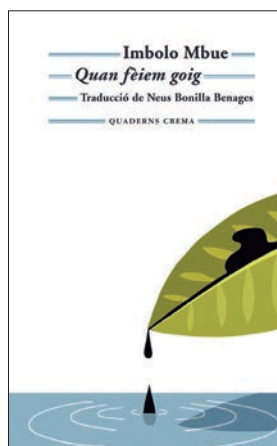
THEODOR KALLIFATIDES

Amor i enyorança
Editorial Galaxia Gutenberg

IGNASI RICART

Enamorat de la Paraula
Editorial Claret

+claret

IMBOLO MBUE

Quan feiem goig
Quaderns Crema, 2022, 416 pàg.

Fa anys que els habitants de Kossawa viuen atemorits a causa de la devastació ambiental provocada per una companyia petroliera nord-americana a la seva comunitat ancestral. Els seus habitants decidiran defensar-se. Les llargues ombres del colonialisme i de l'esclavitud encara es projecten sobre el continent africà.

MIREIA ESTRADA GELABERT

Sense sucre
Ara Llibres, 2022, 176 pàg.

Aquest llibre neix de l'estranyesa que comporta ocupar un rol social incòmode —el d'una dona occidental integrada en una família tradicional marroquina— i de la voluntat d'acostar-se a l'altre i salvar les diferències. Des d'una mirada esbandida de prejudicis, és un viatge a l'univers ric i complex de la cultura musulmana.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

Amb l'excusa de *Golfus de Roma* i el permís de Stephen Sondheim (Nova York, EUA, 1930 - Roxbury, Connecticut, EUA, 2021), el director Daniel Anglès ha muntat una festassa de traca i mocador al Teatre Condal del Paral·lel en clau de musical que, si no fos per la convenció estructural de la sala a la italiana, es podria representar també en una pista de circ.

Una festassa de traca i mocador

La gresca de la *troupe*, a més, és apta per a tots els públics perquè hi ha una part de picada d'ullet per enganxar els més grans i una altra part per encaterinar els més joves i fins i tot, ¿per què no?, els més petits.

Amb això queda clar quin és l'esperit de la companyia: hi ha pallasos, hi ha nas vermell, hi ha cares enfarinades, hi ha fanfàrria d'entrada, hi ha juguesca de clown abans d'aixecar el teló, hi ha teatre de baraca, hi ha Commedia dell'Arte, hi ha globus i paperets, hi ha bogeria esbojarrada—valgui la duplicitat—, i hi ha una aposta pel talent creatiu de proximitat: des de l'adaptació de llengua de Daniel Anglès i Marc Gómez, fins als arranjaments musi-

cals de Sergi Cuenca i la direcció musical de Xavier Mestres, amb els músics fusionats també com a intèrprets secundaris.

I tot això amb un protagonista polifacètic com l'actor Jordi Bosch que prové, almenys en els últims temps, del teatre més seriós de text i que aquí es revesteix de còmic, de sapastre, de picaresc i d'actor de musical en el paper de l'esclau Pseudolos. Al seu voltant, una *troupe* de vint-i-cinc intèrprets més entre els quals hi ha, d'entre els més veterans, l'actriu Mercè Martínez en el paper de Domina, la mestressa de cal Senex; l'actor Frank Capdet, en el del criat Hysterium o l'actriu Meritxell Duró en el paper del bandarria de Lycus.

El resultat d'aquesta versió de *Golfus de Roma* en català concebuda i dirigida per Daniel Anglès és un espectacle de primera fila que hauria de tenir una llarga temporada al Paral·lel sense despenjar el cartell lluminós de la façana durant mesos. El primer *Golfus de Roma* es va estrenar el 1962. Fa justament seixanta anys. I encara continua viu perquè, com diu el títol original de Stephen Sondheim, alguna cosa molt divertida va ocórrer camí del fòrum, com ara, alguna cosa molt divertida ocorre camí del Paral·lel.

L'actriu Mercè Martínez i l'actor Frank Capdet en una escena del musical «*Golfus de Roma*» al Teatre Condal.

«GOLFUS DE ROMA (A FUNNY THING HAPPENED ON THE WAY TO THE FORUM)»

MÚSICA I LLETRES: Stephen Sondheim

ADAPTACIÓ: Daniel Anglès i Marc Gómez

INTÈRPRETS: Jordi Bosch, Mercè Martínez, Frank Capdet, Meritxell Duró, Ana San Martín, entre altres. Direcció musical: Xavier Mestres

DIRECCIÓ: Daniel Anglès
Teatre Condal, Barcelona.

Fins a l'11 de desembre

AMB BON HUMOR

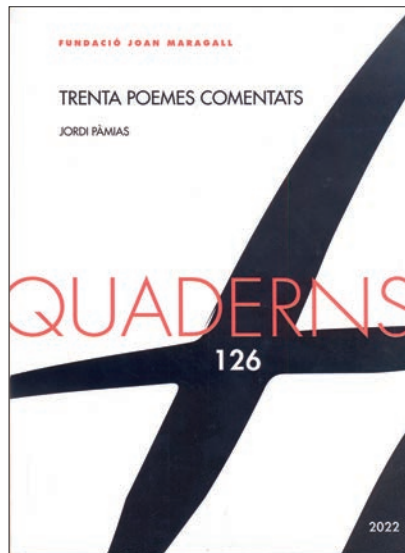
CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP RUAIX I VINYET

Eclesiàstic, gramàtic i escriptor

Poesia explicada per l'autor

JORDI PÀMIAS

Trenta poemes comentats
Fundació Joan Maragall, 2022,
88 pàg.

Hi ha poesia més aviat diàfana (p.e., Verdaguer) i poesia més aviat críptica (p.e., Riba). L'autor a què avui ens referim és d'aquests darrers. Per això trobo encertat que es publiqui un recull d'una trentena de poemes, triats per l'autor, en què ell mateix ens els explica.

Jordi Pàmias i Grau (Guissona, 1938) és prou conegut, ja que, a part de la seva àmplia producció (recollida en sis volums), ha rebut molts reconeixements (els dos darrers, el Premi Crítica de Serra d'Or i el Premi Nacional de Cultura). Com diu el prologuista David Jou, en l'aplec s'hi reflecteix «no tan sols una trajectòria purament personal, sinó també l'evolució social i cultural del nostre país». Sortosament, malgrat els aires de secularització, Jordi Pàmias ha restat fidel a les conviccions religioses rebudes i es defineix com a «laic cristià» (p. 76).

Posem ja un parell d'exemples de la poesia pamiasana. Explicant-nos la visita a una sinagoga de Praga, diu que «veiem desenes de quaderns en una vitrina, amb alegres dibuixos fets pels nens de l'escola, a la fi dels anys trenta». Això ens permet d'entendre perfectament el poema que acaba així: «Un plor fosc m'esqueixava per dintre, / davant la pura gràcia: aquell traç delicat / era l'únic record, l'enigmàtic senyal / d'unes vides que, un dia, van conèixer / la inhumana fondària de l'odi» (pàg. 58-59). I, anant més a fons, citant les seves fonts (llibre de l'Apocalipsi, el *Nabí* de Carner, Chesterton, Virgili i T.S. Eliot), fa una síntesi de la visió diguem-ne metafísica del viure cristià: «No sabem com, en la foscor, / Déu se'ns revela / —com l'aire fi, que tot just mou / la flama d'una espelma. // Quan ens abrusa el foc d'Amor, / es fa més viva, la presència» (pàg. 80-81).

Ja és molt que la poesia que he anomenat més aviat críptica ens faci rumiar, ens forneixi suggeriments, ens produeixi un gaudi estètic que ens elevi el cor. Però repeteixo que de tant en tant és útil que l'autor ens acompanyi en la seva i nostra experiència.

RAUXA

No són conservadors

Tal com va fer Donald Trump, tampoc Jair Bolsonaro no ha patit bé la derrota electoral. La democràcia demana als governants un esperit noble i honest, i que sàpiguen guanyar i perdre esportivament. Però la nova dretha que campa per les Amèriques i per Europa demostra una vegada i una altra com li pesa l'ansia de poder i de revenja. De tan visceral com és, redueix l'adversari polític a un enemic a abatir. Aquesta onada pretesament restauradora assegura que vol fer tornar l'ordre i la llei, però en tot el que diu i fa demostra que assumeix tots els trets del relativisme més postmodern: la manca de voluntat per reconèixer la pròpia culpa, cosa que du a veure's un mateix com a víctima i l'altre com a responsable de tots els mals; un individualisme exacerbant que acaba confonent els drets personals amb els simples desitjos o gustos; el sotmetiment de la realitat a aquest individu ensuperbit, la qual acaba sent manipulada per la mentida sistemàtica i la negació de les veritats més evidents i palpables; la importància exagerada que es dona a l'aspecte físic, a la bellesa superficial i, en general, a tot el que és aparent; un materialisme groller que considera la riquesa com un bé en ella mateixa, fins i tot una benedicció, i menysprea la pobresa en considerar-la una desgràcia pecaminosa; l'absència de bones maneres i el predomini de la mala educació, amb una agressivitat pròpia de delinqüents; i tot plegat, fent gala d'una moral estricta, sempre que no sigui en qüestions econòmiques i socials. Sovint els anomenem «conservadors», però per guanyar-se aquest títol haurien de pretendre conservar alguna cosa. Amb totes les credencials que presenten hauríem de parlar de «destructors».

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

GOSPELFEST

El **diumenge 13 de novembre**, a les 19.00, l'Auditori del Fòrum de Barcelona acull el GospelFest a benefici del programa «Gent Gran» de Càritas.

XARXA DE LAICS

El **dilluns 14 de novembre**, a les 19.00, Quim Cervera parla sobre *Responsabilitat compartida en la direcció i govern de l'Església* a la sala d'activitats de la Divina Providència (av. Matí Pujol, 68 – Badalona).

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

El **dimecres 16 de novembre**, a les 19.00, taula rodona *Música i espiritualitat en un món convuls* amb Mireia Barrera, Joan Magrané, Jordi Savall i Bernat Vivancos al Palau de la Música Catalana. Inscripcions: tel. 932 957 207.

SOPAR HORA EUROPEA

El **dijous 17 de novembre**, a les 20.00, sopar hora europea amb el tema *Un món injustament desigual* organitzat per l'Àmbit Maria Corral. Reserves: tel. 932 722 950.

DONA KOLORS

El **dijous 17 de novembre**, a les 20.30, IV concert de gòspel solidari a favor del projecte *Teixint futur* de les germanes oblates a la parròquia de Sant Vicenç de Sarrià de Barcelona.

XVII JORNADA SANT JORDI

El **dissabte 19 de novembre**, a les 9.00, se celebra sota el tema *Una comunitat, una persona, un camí: el papa Francesc* amb Martí Gelabert i Elisabetta Piqué, entre d'altres. Inscripcions: blogs.escolacristiana.org/xvii-jornada-del-grup-sant-jordi.

BONAIGUA EN COL·LOQUI

El **dissabte 19 de novembre**, a les 12.45, ...*Al final de la vida* amb José M. Simón, Natalia de Iriarte Gay de Montellà i Xavier Sobrevia (c/ Jiménez Iglesias, 1 – Barcelona).

X JORNADES DE DESERT

Del **dilluns 21 de novembre al diumenge 27**, jornades en línia *El papa Francesc i Carles de Foucauld a «Frattelli tutti»*. Dirigeix: J. L. Vázquez Borrau. Inscripcions: foucauld.horeb@gmail.com.

Lleida

FORMACIÓ

El **dijous 17 de novembre**, a les 18.30, jornada *Envellir en positiu. Cuidar el cervell* amb Maria Puigvert a la Casa de l'Església de Lleida (Acadèmia Mariana).

Sant Feliu de Llobregat

BÍBLIA

El **divendres 18 de novembre**, a les 18.30, sessió *Jacob: la lluita amb Déu* amb fra Bernat Folcrà a la sala Mn. Vinyeta de Vilafranca del Penedès.

Terrassa

MEDITACIÓ

El **diumenge 20 de novembre**, a les 10.00, matinal de meditació i silenci a les Carmelites de Terrassa. Més informació: annamariarifasais@gmail.com.

Tortosa

CATALONIA SACRA

El **divendres 18 de novembre**, a les 10.00, matinal de formació *Sant Lluç d'Ulldecona: la construcció d'una església gòtica* amb Jacobo Vidal i Francesc Lavega. Reserves: tel. 693 720 202.

Vic

ART

El **divendres 18 de novembre**, a les 18.30, conferència *La resturació del frontal florentí* amb Carme Masdeu i Luz Morata a la sala gòtica de la Seu de Manresa.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els nens i nenes que pateixen puguin accedir a l'educació i redescobrir l'afecte d'una família

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

 [/catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

 [@catcristiana](https://twitter.com/catcristiana)

 [catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

 Catalunya Cristiana

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana: Pilarín Bayés, Esther Borrego, Jaume Castro, Quique Fernández, Juanjo Fernández, Antonio Gil, Rosa Martínez, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Lucía Montobbio, Marta Roglà, Francesc Nicolau, Laura Pascual, Joan Pallarès-Personat, Lluçia Pou, Marta Rodríguez, Josep Ruaix, Rafael Serra, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull, Lluç Torcal

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació:
Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA
Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272
SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

IGNASI MIRANDA / CARME MUNTÉ

La Delegació diocesana de Pastoral Social i Caritativa de l'arquebisbat de Barcelona coordina i posa al dia la tasca que porten a terme en matèria social els religiosos, laics, preveres i diaques. Des del setembre 2018 està formada per l'Apostolat del Mar, Càritas diocesana, els Secretariats de Pastoral amb Migrants i per als Marginats, la Pastoral Penitenciària, la de Trànsit així com altres institucions socials i caritatives. L'objectiu, com ens explica el delegat, Mn. Joan Costa, és l'evangelització entesa com un alliberament total de la persona.

Com funciona la coordinació d'aquests àmbits de pastoral social tan diversos?

Certament, són àmbits molt diferents, cadascun amb la seva manera de funcionar. Fem trobades conjuntes per fer una mica de *networking*, és a dir, per posar en comú les diferents necessitats i treballar en xarxa. El que mirem és d'estar una mica coordinats i veure com podem potenciar la nostra feina. Així com Càritas fa la feina més d'atenció als pobres en les seves necessitats bàsiques, els altres secretariats busquen promoure la vida de fe en els seus àmbits. Com va escriure el papa Francesc en l'exhortació apostòlica *Evangelii gaudium*, «la pitjor discriminació que pateixen els pobres és la falta d'atenció espiritual». Per tant, tenim l'exigència d'ajudar els pobres a viure la fe.

Quins projectes de coordinació tenen en marxa i també en cartera?

D'una banda, podem destacar el projecte Única, amb l'objectiu que totes les Càritas parroquials així com altres iniciatives comptin amb el suport i l'ajuda de Càritas diocesana. Es tracta de compartir el mateix sistema informàtic, i per tant, la mateixa informació, per aconseguir una major coordinació. Facilem poder ajudar molta més gent de manera molt més fàcil. D'altra banda, des del Secretariat per als Marginats connectem amb totes les institucions socials per crear xarxa.

Joan Costa, delegat de Pastoral Social i Caritativa de Barcelona

Agustí Codinach

«Tenim l'exigència d'ajudar els pobres a viure la fe»

Es tracta que tots els que treballen amb els pobres trobin un suport i un referent d'ajuda. Mirem de connectar amb tot el que podem, de tenir un lligam comú. Un altre exemple és la Pastoral amb Migrants, que promou l'amistat i la vida de fe entre les comunitats lingüístiques estrangeres presents a casa nostra i els capellans que les atenen.

Quina és la importància de l'evangelització, és a dir, de portar les persones a Déu, en sintonia amb l'ajuda material i humana?

Com deia Benet XVI, cal prendre consciència que ens hem de preocupar i ocupar dels pobres. I el papa Francesc, en l'encíclica *Fratelli tutti*, comentant la paràbola del bon samarità, expressa la necessitat d'aturar-se, de commoure's i d'ac-

tuar. És feina de la delegació fer que tota la diòcesi en sigui conscient davant tantes necessitats humanes, entre les quals hi ha la de portar-los a Déu, font de confiança i esperança, i de la qual moltes persones estan mancades.

Ens encaminem a un nou panorama de recessió amb una inflació galopant. Un nou repte per a les entitats socials i caritatives de l'Església.

Una idea que diu molt la gent de Càritas és que som anticíclics, en el sentit que és precisament quan hi ha un cicle de crisi quan Càritas té més suport, més ajuda i voluntaris. Davant d'una crisi nova, nosaltres, els anticíclics, sabrem trobar respostes i recursos per fer-hi front, com ha passat habitualment.

DEPRIMIT

A Catalunya cada dia es produeixen centenars
d'accidents i malalties professionals
i encara hi ha persones que moren a la feina.
Molts d'aquests accidents i malalties es poden prevenir
aplicant les mesures preventives adequades.

CONTRA LA SINISTRALITAT LABORAL

**PREPARATS,
PREVINGUTS,
SEGURS.**